

Primus Liber Epistolarum

r VNCTVS. Fict ex te opi
stographicie epistole. Est enim
opistographicie epistole inscri
ptio que a tergo fit. vel eris tu
nica reum venalium.

ILLERDAM. Hispa
nie vrbs.

t IN rupes: Nam cū recta
asinum ducere voluerit neq;
ille peruerit iratus in rupem
detrusit.

v PVEROS elementa do
centem. Nam senes questum
facere cupientes docent pue
ros prima elementa. id est co
gnoscere characteres litterarum
& componere in syllab
bas & dictiones: & ad eam
rem vilioribus vtuntur libris.

x CVM tibi sol. Nam post
ortum solem pueri ad senem
docendi veniunt.

y ME libertino & c. Ipse
enarrat sermonem suam cy
nice non dissimulans humili
tate generis ac se esse pietū.

oppidum illud

Aut fugias vticam: aut vnctus mittere illerdam

Redibit monitor non exauditus: vt ille

Qui male parentem in rupes detrusit asellum

Iratus: quis enim inuitum seruare labore?

Hoc quoq; te manet: vt pueros elementa docentē

Occupet extremis in vicis balba senectus;

Cum tibi sol tepidus plures admouerit aures

Me libertino natum patre & in tenui re

Maiores pennas nido extendisse loqueris

Vt quantum generi demas. virtutibus addas;

Me primis vrbs belli placuisse domiq;

Corporis exigui præcanum solibus aptum:

Irasci celerem: tamen vt placabilis essem:

Forte meum si quis. te percunctabitur æuū

Me quater vndeno sciant impleuisse decembres

Collegam lepidum quo duxit lollius anno.

Finis liber primus Epistolarum:

z VT quantum generi de
mas & c. Causam exponit
cur non verecundetur humili
genologiam profiteri. id
est quod non haberet ex pa
rentibus haberet ex sapientia

a CORPORIS exigui.
Hec descriptio characteris
mos dicitur.

b PREGANVM. Propter
canicie & ante annos albos
capillos.

c SOLIBVS aptum. Soli
tum iacere sub sole & chro
ma facere.

d FORTE meū & c.
Sensus est quod anno confis
latus Lepidi et lollii poeta ex
plerat quartum atq; quadra
gesimū annum vite sue.

Argumentum Prime epistole

a D Augustum liber est. Nam & apud Suetonium legitur epistola augusti Horatium arguentis quod ad
se non scribat. Excusat ergo se non scribere ne illud ot negotijs occupatum impediatur & simul ei
laudes aggreditur: In tota aut epistola subtiliter in fauore poetarum versatur. Hoc dicit.

e CVM tot sustineas. Est aut principiu pene heroicum & quo optimi sapientissimi q; ducis officium absolutissimi me describat. Optimus eni princeps non solus cōsultat, sed eligit quos prudētia fidey q; insignes nouit cū quibus cōsultat. sed tñ solus sustinet q; nō ita cuiq; aliqd deman dat quin ipse pariter quo ad res patiaē curet. oia circūspicit oibus cōsultat nihil omittit. nihil negligit. Ergo sustinet solus cōsultat cū pluribus. Que causa est vt princeps de se loquēs ita dicat veluti de pluribus loquat. non eni ait ita decreui ita iubeo sed ita decreuimus ita iubem⁹. neq; hoc superbia ad inuenit vt tanq; sevnū p oibus censeat sed modestia peperit vt nō sue prudētie cūcta arroget. sed vt aliorū quoq; cōsilio egere & cū egeat libēter vti demōstret. Cōtraq; honorificen tius illi est vt singulari numero salutē. Cū eni dixerō te queso rex tec; appello in solo ipō magis cūcta. f. res esse demōstro q; cū dixerō vobis supplex; sū o rex veltrāq; opē iploro. sed barbarica qdā adulatio oia & puerit; & inuenit sed ad rē recto. Sustineas: ergo non succūbis oneri. sed eo ai robore

Id augustum

quo ad numerum
administres

c Vm tot sustineas & tanta negocia solus

bellis

honestate vite

Res italas armis tuteris; moribus ornes;

fuit Ergo nullū maius pōdus eo est quod tu sustines. g TVTERIS. Optime dixit. non eni armis aliorū iniuriā abuti. sed in nostrā defensionē vti habemus nō igitur vt in/serat sed vt propulset iniuria arma bonus princeps sumit.

h MORIBVS ornes. Tutaris imperiū. Ergo pacem si est conseruas vel ab aliis violata fuerit restituis nulla enim alia ratione bella sumēda sunt nisi vt in pace viuamus. sed quia iners omnino ac desidā plena pax erit: nisi virtutibus illu/stratur & excellētib; viris ornetur non temere adiunxit. Moribus ornes. i. virtutibus que a moribus sūt. vel morib⁹ q. optima consuetudine inducta. que omnes parit virtutes.

KK iiii

Liber Secundus

i LEGIBVS emendes. Nā qui moribus atq; optimis exemplis ad virtutē a vitis ad duci nō possunt ii metu pœne que ex legibus infertur coercendi sunt. Legibus autem dicit. Nam vt etiam est apud institutiones iuris ciuilibs est imperatoriam maiestātē nō solum armis decoratam sed legibus armatā esse oportet.

k INCOMMODA publica. Non solum enim errata que & ipsa damnū maximū reipub. afferunt verū etiā omnia incommoda legibus amouenda sunt.

l ROMVLVS. Quanto omnibus istis quos enumerat excellentior sit Augustus ex eo demonstrat quod illi uentes inuidiam superare ne quierint. Augustus autem vsq; adeo illam extinxit vt uenti sibi diuini sunt honores decreti.

m AGROS assignat. Vt quia coloniis deserta loca replebant vel quia vt lites tolleretur vnicuiq; suum esse volebant.

n DIRAM qui contudit hydram. Hercules. f. bene hoc elegit quod inter labores ei⁹ vel maximum fuit.

o NOTA portenta. Que sunt in xii. laboribus herculis diffamata.

p SVPREMO sine. i. ipsa morte & non antea.

q VRIT enim & c. Ostendit quare inuidia non nisi morte dometur. Nam ille qui pregrauat artes infra sepositas. i. qui adeo excellit vt omnes virtutes inferiores se sint vrit. i. accendit homines ad inuidiam. sed tu tua magnitudine rerū omnem inuidiā superasti: inuidemus enim hominibus vsq; ad aliquod spatium quo & nos peruenire posse speramus. sed si in altiora iam euolarunt non amplius inuidemus. Qua propter greci ea que vehementer excellunt a phona. id est sine inuidia dicunt.

r SED tuus hic populus. Sensus est. Quod quem admodū recte de te sentit cū preponit te ceteris. sic nō recte de rebus aliis iudicat. Nam in poetis iudicandis semper veteres sola veritate motus nouis anteponit.

s PECCARE. Qm leges peccatibus pœnas instituunt.

v BIS quinq; Hi aut fuerunt Appius claudius. T. Genutius. P. Sextilis. L. Veturius. C. Iulius. Aulus. M. Iulius. C. Sulpicius. P. Curia. T. Romulcius Spu. Posthumius.

x FEDERA. Leges antea a regibus cōditas intelligit.

y AEQVATA. Ex equo cōposita nā T. Tacius cū quiri-

^{melliora facias} ^{peccabo}
Legibus emendes incommoda publica peccem

^{primus vrbis conditor}
Si longo sermone morer tua tempora caesar

^{clara}
Romulus & liber pater & cum castore pollux

^{.i. dum inter hoies conuersantur}
Post ingentia facta deorum in templa recepti.

^{sedant} ^{atque} ^{urbes} ^{constituunt}
Dum terras hominūq; colunt genus aspera bella

^{runt} ^{exhiberi in vita} ^{reuerentiam}
Componunt: agros assignant oppida condunt

^{benefactis suis} ^{ta} ^{odeunt} ^{monstrū}
Plorare suis non respondere fauorem

^{cognita} ^{destinatio a fatis} ^{vixit}
Speratum meritis diram qui contudit hydram

^{esperatus est} ^p ^{merito.}
Notaq; fatali portenta labore subegit:

^q ^{opprimi.}
Comperit inuidiam supmo sine domari:

^{mortuus.}
Vrit enim fulgure suo: qui pergrauat artes

^{adhuc viuenti} ^{o anguste} ^{nos}
Infra sepositas extinctis amabitur idem

^{ponendo sacramus}
Præsenti tibi maturos largimur honores:

^{nascentium} ^{dicentes} ^{nos}
Iurandasq; tuum per nomen ponimus aras

^{romanus} ^{q; sequit}
Nil ortitum alias nil ortum tale fatentes

^{latis sic} ^{grecis} ^{preferendo.}
Sed tuus hic populus sapiens & iustus in vno

Te nostris ducibus te graijs ante ferendo

Cætera nequaquam simile ratione modoq;

^{curia vici} ^{spem}
Aestimant: & nisi quæ terris semota suisq;

^{populus romanus} ^{in quibus erant scriptæ leges.}
Temporibus defuncta vider: fastidit & odit.

^{tabulas} ^v ^{decem} ^{runt} ^{romanoz}
Sic fautor veterum vt tabulas peccare vetantes

^p ^{confirmato.}
Quas bis quinq; viri sanxere: & federa regum

^{de ritibus sacrifictorū sacros} ^{veritas} ^a ^{poetarū}
Vel gabijs vel cum rigidis æquata sabinis

Pontificum libros annosa volumina vatū

bus sabinis equo iure in dicitur receptus est: ita vt vrbis nomē roma maneret. Cives autem nō romani sed quiriti tes appellarentur.

z PONTIFICVM libris quia vt supra dictū est scētia interpretandi & actiōes apud collegiū pontificū erāt. Vel intelligamus ius pontificū.

f TABVLAS. Librū. xii. tabularū intelligit. sed vt breuissime originē iuris romay norū prosequar. Romulus cū in. xxx. partes quas cū nās appellauit populū diuisisset leges quas dā tulit: quas curiatas appellauit. Tulerūt & sequentes reges quas oēs quo nā a sex. papirio qui priscis tēporibus fuit suo ordine in vnam volumē redactē sunt ius papirianū appellatū. Ex actis vero regib⁹ late a tribu nis lata omnes lenes exoluerūt. Ac deinde per. xxx. annos cōsuetudine potius q̄ certo iure reuixit porro inde creati sunt decem viri anno vrbis altero & trecentesimo: qui conquiserūt leges a grecis ciuitatib⁹ quas in decem tabulas eburtneas pscriptas in rostris posuerūt: vt possent leges apertius perspicī: fuitq; ius illis in ciuitate summū: vt nō esset ab illis prouocatio: vt leges corrigerent vti quid videre tur adderent. Itaq; sequēti anno alias addiderūt. Vnde fuit xii. tabularum liber. Quatū ferendarū auctorem dicunt fuisse decemviris hermodorū quendam ephesū in italia exulētē. Hinc vero exorta est prudentiū interpretatio et diaspuratio fori. Hec int̄pretatio sine scriptis ppriū nomen nō habens ius ciuile dicit̄ inde ex legibus todē fere tēporē re actiones cōposite sūt: quibus inter se hoies disceptarēt. quas ne pro suo arbitrio homines instituerēt: certas & solennes esse voluerūt. Hec aut pars iuris legis actiōes appellant̄ inia tñ interpretandi & actiones apud collegiū pontificū erat: ex quibus constituebatur quis quoq; anno preisset. Que consuetudo annis vero centū durauit. Postea cū Appius claudius pposuisset & ad formas has actiones redigisset has actiōes. Gñ. Flau⁹ scriba ei⁹ & libertini fili⁹ subreptū librū ppo tradidit. Vnde meruit Te. ple. Senator ac gilis fieri. Hoc ius flavianū vt illud papirianū dixerūt. Inde sex. helius alias actiōes cōposuit & populo tradidit. quibus helianū dixerunt. Intercedēte deinde discordia fecerūt populus. & sibi iura cōstituit: que plebscita dicuntur. Inde cum tantū populum coire distictyle esset cura ad senatū reiecta senatū consulta nata sunt.

ubi erat studiū poetarū

Dicitet albano musas immote locutas

vetustissima

a SI quia grecorum: Si ro-
manorū poetarum ita quisq;
optimus habetur: vt est vetus-
simus: q̄ hoc de grecis euenit

Si quia grecorum sunt antiquissima quaeque

poemata

citantur

Scripta vel optima: romani pensantur eadem

libra iudicio

b NON est quod multa
loquimur & c. Nō est dispu-
tandum contra istos qui nul-
lam afferūt rationem. Nam
secundū istos oleum non ha-
bet intra ossulum neq; nux
extra se habet corticem. id est
affirmant cuncta pro libidi-
ne. & ea que verissima sunt
negant.

Scriptores trutina. nō est. quod multa loquamur

affirmat & negant omnia p libidine

Nil intra est oleam: nil extra est in nuce duri

maximū

Venimus ad summū fortunae: pingimus: atque

grecis

Pfallimus: & luctamur achiuis doctius vnctis

carminū poetarum

c VENIMVS ad summū
fortune & c. Recte quia mul-
ti nō ob virtutem sed ob for-
tunā laudantur. Et illud ma-
xime faciunt adulatores &
dolosī amici: qui tantum cō-
siderant hominis fortunam.
mutata vero illa aufugiūt.
Nam apud eos virtus nulli
precii sine diuitiis est sed for-
tune: omnia attribuūtur que
tanti roboris est si astutus sit
artifex: vt venerandam legū
potestatem prosternat: mor-
talium sapentiā fallat. armo-
rum vim. atq; potentiā fran-
gat. atq; decipiat: & omnē

Si meliora dies vt vina poemata reddidit

praestat.

attribuat

Scire velim chartis precii quottus arroget annus

motuus est

Scriptore: ab hinc annos centum qui decidet iter

consummatus

estimari

Perfectos veteresq; referri pebet: an inter

contempnendos

terminus.

aliquis appozū.

Viles atque nouos: excludat iurgia finis.

respondit aliquis romanus

Est vetus atq; probus: centum qui perficit annos.

querit horatius

obije.

Quid: qui deperit minor vno mense v'l anno.

scriptores

Inter quos referendus erit: veteres ne poetas

inter eos

contemnit

An quos & praesens & postera respuit etas:

scriptores

locetur

merito

Iste quidem veteres interponetur honeste

centum annis posterore

Qui vel mense breui vel toto est iunior anno:

concesso

crines

que vno ictu non potest

extrahi sed paulatim

Vt & promisso caudae pilos vt equine

aufero

aufero tibi

Paulatim vello: & demo vnum: demo etiā vnus:

quousq;

a senectia sua

cūmuli

Dum cadet elusus ratione ruentis acerui

is scs

libros annales

benefacta

diuinitate.

Qui redit ad festos & virtutem aestimat annis

laudandū putat

secretum

Miraturq; nihil. nisi quod libitina sacrauit

poeta

doctus

in loquendo

grandiloquus.

Ennius & sapiens & fortis & alter homerus

vigilantiam persepe confun-
dat. Hanc summe ignavi pu-
sillanimes atq; vecordes ho-
mines colunt: eo! quod nulla
virtutis fiducia mentis figor
illis sit: & sub honesto pallio
laqueos versutias: decipulasq;
q; semper gerat.

Ad ACHIVIS doctius:
Nam istarum omniū artiū
palma conceditur: sed iste va-
stulte laudant poetas a vetu-
state: sic falso preferēt nos gre-
cis in artibus quibus ipsi pre-
ualent:

e SI meliora dies. Acuta
inquisitio. Interrogat enim si
verum sit quod vetustiores
meliores sint quotus annus
erit qui faciat poetam veterē:
quod si centesimū dicas. In-
terrogar vltimus si sit minor
vno anno. an inter veteres sic
enumerandus. Tu concedas
inter veteres quoniam anni
spatiū breuissima res est ad
centum annos. ille autem mi-
nuet alium annum. Atq; ita
paulatim minuendo reducet
hūc qui estimat poetas ex ve-
tustate ad breue spatiū.

Liber Secundus

g CRITICI Grammatici qui seuerius in poetis iudicant
h LEVITER curare. id est parui facere.

i QVO promissa cadant Nam cum dixerit animam homeri venisse in sevt supra omnium est. Nam ferunt ab euphorbio in homerum migrasse atque inde in pythagoram et ex pythagora in pauonem. atque inde Ennium hoc ridens Persius dixit. Quintus pauone ex pythagora. Cum ergo hoc dixit: visus est magna de suo poemate promittere quod cum deinde non multum expolitus ueni uideat neglexisse sua promissa.

k SOMNIA. Appellat pythagore opinionem de migratione animarum in diuersa corpora somnia quoniam ea falsam putat.

l NEVIUS. Hic ex campana huiusmodi sibi scripsit epithauium. Immortales mortales si foret fas flere. Flerent diue camene meum poetam itaque postquam est orco traditus thesauro. oblitus sunt romulo qui lingua latina.

m PACUVIUS. & huius epithauium est. Adulescens & si properas hoc te saxum rogat ut se aspicias deinde quod scriptum et legas: hic sunt poetarum pacuui marisita ossa. Hoc uolebam nesci ne oes uale. Ergo senilem doctrinam pacuui altitudinem ingenii actio attribuit.

n AFFRANI toga. i. toga te comediae affrani similes esse comedias menandri quae apud grecos in noua comedia princeps est.

o PLAVTVS. De quo in arte poetica dictum est.

p EPICARMI. Siculus poeta & philosophus cuius ex uersibus ut ait laertius magnam utilitatem scripsit plautus. quod ipse sub carmine uaticinatus est: dixit enim mearum adhuc erit memoria rerum & sermonum.

q CECILIUS. De hoc superius dictum est.

r THERENTIVS arte. Que profecto maxima in eo appareret. Qua propter etiam pre ceteris a cicerone laudatur.

s HOS edificat Sensus est. quod a liuio andronico qui primus rome fabulam dedit uideat ad nostra tempora huiusmodi habentur poetarum.

^{censores carminum}
^{paraficere}
Ut critici dicunt: leuiter curare videtur

^{liber nouus}
Quo promissa cadant. & somnia pythagorea

^{nam}
Neuius in manibus non est: & mentibus heret

^{subicitur} ^{quicumque} ^{antiquior: uel iunior: poeta}
Pene reces adeo sanctum est uetus omne poema

^{fragilis poeta iunior} ^{laudem} ^{poeta}
Ambigitur quotiens uter utro sit prior aufert

^{illius comici} ^{comedia togata} ^{laudatissimo comico iunior}
Pacuius docti famam senis accius alti

^{poeta comicus} ^{ymaginem} ^{in scitia nati} ^{poetae comici}
Dicitur affrani toga conuenisse menandro.

^{epicarmi} ^{dicitur} ^{senariarum} ^{dicitur} ^{uincere} ^{uirtute carminis}
Plautus ad exemplar siculi properare epicarmi

^{memorie} ^{comendat} ^{augusto propter multitudinem}
Vincere cecilius grauitate terentius arte

^{populus romanus}
Hos edificat: & hos arcto stipata teatro

^{p liuij}
Spectat roma potes habet hos numeratque poetas.

^{populus impendendo augusto in quo honore}
Ad nostrum tempus liui scriptoris ab auro:

^{populus romanus} ^{ut sequitur}
Interdum vulgus rectum uidet est ubi peccat

^{ueteribus} ^{fulleat in iudicio}
Si ueteres ita miratur: laudatque poetas.

^{sed} ^{impolite} ^{incompositae.}
Ut nihil ante feras: nihil illis comparet errat

^{in scribendo} ^{antiquos poetas} ^{cognoscat}
Si quedam nimis antiquae si pleraque durae

^{estimat} ^{sentit sicut ego} ^{uera antiquitate}
Dicere credit eos: ignaue multa fatetur

^{ecce} ^{reprehendendo persequor} ^{ab usu} ^{p liuij}
Et sapit & mecum facit & ioue indicat equo

^{carmina} ^{plagas inferent} ^{puero.}
Non equidem insector delendaque carmina rui.

^{illius grammatici} ^{benefacta} ^{parari}
Esse reor memini: plagosum mihi paruo

^{omnara} ^{perfecta} ^{differencia}
Orbilium dictare: sed emendata uideri: Pulchraque & exactis minimum distantia miror:

^{carmina} ^{refulsere} ^{pulchrum}
Interque uerbum emicuit si forte decorum: &

^{modico melius compositus}
Si uersus paulo concinnior unus & alter

^{non recte} ^{ille & alter uersus}
In iuste totum ducit. uenditque poema

t SI ueteres. Sensus est Si ita populus romanus ueteres poetas laudat ut nullum putat antefendum errat. Si autem illos putat etiam errare nonnunquam qui quedam nimis antiquae. aut nimis dure aut nimis negligenter scribant mecum sentit.

v IOVE indicat equo. Vera equitate. Nam a iouis plana equitas ius. legesque sunt nam non ita aut liuii aut reliquorum carmina insector. ut de ienda putet. Sed miror quod uideantur pulchra & nimium distantia a perfectis.

x ORBILIVM. Hic bene uentanus grammaticus fuit & primo appariturus magistratus fecit. deinde militauit. Postremo militia factus studia a pueritia incepta repetiuit. primo in patria. deinde quinquagesimo uite anno roma consule cicerone uenit. doctusque maiore fama quam emolumento. nam uixit pauper. Fuit acerbus & in antisophistas & in discipulos proptereaque plagosum appellat poeta & domitij marij ait Si quos orbilius ferula scutica uocecece dit. Vixit prope ad centum annos amissa sapientia memoria.

y SI uersus & c. Sensus est. Non debet totum poema duci aut uendi pro bono si unus aut alter uersus fuit paulo concinnior. nec si ueniama meretur debet illi per honor premium recte nec ne crocum. in fabulae que matertera dicitur ita enumerat genera florum poeta togatarum scriptor. ut sit reprehendenda eius loquacitas. ergo si ego non idicam damnem sed si dubitem an recte scripserit clamabunt omnes senatores perisse pudorem cum ego audeam reprehendere antequorum fabulas quas ues Etopus uel Rosius egit. fuit autem esopus tragoediarum actor per quem. M. Tullius actios nem in dicendo emendauit. Rosius autem tantum in fabulis agendis ualuit ut omnes auctores longo interuallo superauerit. Unde prouerbum extitit. ut si quem in aliquo artificio ceteros superare contenderent cum in sua disciplina rosum esse dicerent.

molesterefero aliqui: quā argui idco

z VEL quia nil rectum. Dupplici ratione feruntur in hoc deprauatum iudicium. Vel quia nihil rectum putat nisi quod placuit sibi. Vel quia pudet concedere nobis quos se inferiores putant. & pudet fateri perdenda. id est tanquam inepta abiicienda nunc in se nequitia ea que ipsi imberbes id est adolescentes didicerant.

a IAM saliare & c. Propter ancille sub rege numa e celo delapsam instituit salios sacerdotes numa & carmen quod illi canerent. Hoc autē rude & inpositum fuit ut illa tempora seruebatur. multi igitur ignari rerum ut alii quid scire videatur illud laudant non adeo ut antiquis faueant. sed quia presentes poetas oderunt.

b QVOD si tā grecis. Sensus est. Si greci odissent novos nunquam multe artes ad suam perfectionem pro ducte essent. Neque esset nunc aliquid vetus quod legeretur Nam qui veteres sunt aliqua do fuerunt noui.

c TERRETVR quod viritim. id est quod dum singuli viri legunt assiduo vsu terretur.

Indignor quicquam reprehendi: non quia crasse

Compositum illepide ve putetur: sed quia nuper

Nec veniam antiquis: sed honorē et premia posci

Recte nec ne crocum floresq; pambulat acci

Fabula si dubitem: clament perijisse pudorem

Cuncti pene patres, ea cum reprehendere coner

Quæ grauis æsopus: quæ doctus roscius egit

Vel quia nil rectum: nisi quod placuit sibi dicunt

Vel quia turpe putant parare minoribus quæ

Inberbes didicere senes perdenda fateri

Iam saliare rume carmen qui laudat & illud

Quod mecum ignorat solus vult scire videri

Ingenijs non ille fauet, plauditq; sepultris

Nostra sed impugnat: nos nostraq; liuidus odit.

Quod si tam grecis nouitas inuisa fuisset

Quam nobis quid tūc esset vetus aut qd haberet

Quod legeret terreretq; viritim publicus vsus

Vt primum positis nugari gracia bellis

Cœpit & in vitiū, fortuna labier æqua:

Nunc athletarum studijs nunc arsit equorum

Marmoris aut arboris fabros aut eris amauit

Suspendit picta vultum mentemq; tabella

Nunc tubicinibus nunc est gauisa tragedis

Sub nutrice puella velut si luderet infans

d VT primum. Ostendit principium artis poetice quod ex pace & secunda fortuna eritum est.

e IN vitiū. Nam foelicitas nos a labore ad lasciuia procliuē ducit.

f ATLETARVM. Quia varia ludorum certamina instituta sunt inter quos atliche & autigationes equorum fuerunt & qui marmor ebullera sculperent.

g SVSPENDIT picta: Vultum mentemq;. s. spectatoris qui adeo stupuit picturæ artificio ut mentem vultusq; inde non flecteretur. vel dicit quod picturam ita viuentem produxerit. ut vultum. id est affectum animi & mentem habere videret. Sic Virg. Credo equidē ducent de marmore vultus.

h SVB nutrice puella. Mira comparatio nam cum infantes leues mutabilesq; sint iuuantur eorum natura a puellari nutrice gratia.

Liber Secundus

i QUID placet. & c. Sen-
sus est. Qua ostēdit horatius
nihil nos cupere vel odisse
quod nō secuta facietate mu-
temus. Hoc autem verū quia
ad sensus refertur. nam que
recta ratio elegit ea stabilia
sunt. Extirpande autem sunt
omnino passiones. quoniam
vt inquit diuus Ambrosius
perturbatio tollit constantiam
perturbata enim mēte latius
ac longius fundit appetitus.
& tanquam effrenato impetu
frenos rationis non suscipit.
nec vlla sentit aurige modera-
mina. quibus possit reflecti.
Vnde plerumque non solum
animus exagitur & amitti-
tur ratio. sed etiam inflama-
vultus. Natura autē vult vt
appetitus rationi pareat quā
in cerebro. q. in arce posuit vt
preesset. Cupiditates autem
siue appetitiōes subter precor-
dia: vt rationi parerent. iram
in pectore collocauit: hec fuit
platonis opinio. Quem Vir-
in primo suę eneidis imita-
tus finxit. Eolum qui est ipsa
ratio sedere in celsa arce tenen-
tem sceptrum & comprimē-
tem ventos qui subsunt. id est
cupiditates que latius vagan-
tur. Et ventū si latius vagarē-
tur omnia confunderēt ideo
Eolus eos cōprimat. Propter
quas appetitiōes que latius va-
gantur nec parēt rationi: etiā
corpora permutantur. quoniam
niam cum animus perturbat-
batus est. in vultu ostenditur
ideo videmus iratorum vul-
tus inflammatos. timidorū
pallidos & allacres cum vo-
luptate aliqua gestit animus
hec omnia significāt nō ad se
constantiam. sed animum
esse commotum.

Quod cupide petijt: mature plena relinquit:

uolare cito factata.
displacet esse q. d. nihil

Quid placet aut odio ē quid nō mutabile credas

adepe sunt imperas fortune prosperi

Hoc paces habuere bone ventiq; secundi

in vrbe romana legitimum aperta

Rome dulce diu fuit & solenne redusa

in vrbe romana iucundum maritimo tempore

Mane domo vigilare: clienti promete iura

diligenter curatos ad usurum dare debitoribus

Cautos nominibus certis expendere nummos.

seniores iunior sc3 es

Maiores audire minori dicere per quæ

augeri possessio cupiditas

Crescere res posset minui damnosa libido

animum illū ab ana- inaturur solo

Mutauit mentem populus leuis & calet vno

facendi versus desiderio feruosi

Scribendi studio pueriq; patresq; seueri

conuerti in ipsa cena

Fronde comas vincti cœnant: & carmina dicant

horatus dico facere

Ipse ego qui nullos me affirmo scribere versus

hominibus illis qui romanis sepius fegerunt
fidem. vel qui fugam similes hostes ferunt.

Inuenior parthis mendacior & prius orto

ego baprium capias librorū. mihi vari

Sole vigil calamum & chartas & scrinia posco

gubernare imperitus herbam illam

Naurem agere ignar⁹ nauis timet abrotanū egro

quisquam qui experientia accipit .i. qd est sue pfectionis.

Non audet nisi qui didicit dare quod mediocrū ē

pollicentur loquuntur id qd est sui negocii

Promittunt medici: tractant fabrilia fabri:

sed in nostro officio sic non est.

Scribimus indocti doctiq; poemata passim:

scribendi carmina dementia quam magnam

Hic error tamen & laeuis hæc infania quantas

intellige poete cupidus rerum

Virtutes habeat: sic collige vatis auarus

fingere laborat fingere versus

Nō temere est anim⁹ versus amat: hoc studet vnū

calamitates domorū de rei familiaris

Detrimta fugax seruatorū incendia ridet

volum suo malumatur

Non fraudem socio puero ve incogitat vllam

pasitur leguminibus secundario. Larro que romæ dabant seruis

Pupillo viuūt siliquis & pane secundo.

k ROME dulce. A grecorū
moribus transit ad con-
suetudinem veterum roma-
norum & dicit quemadmo-
dum maiorum posteris mu-
tata consuetudo sit in vsu
poeticę discipline.

l IPSE ego. Satyrice ne sibi
quidem Pepercit.

m MENDACIOR par-
this prouerbiū est. Nā par-
thi fugam mentientes hostes
feriunt.

n NAVEM agere. Nullus
aliquo in artificio exercet sa-
nisi illud prius didicerit. ecce
prius ipsis poetis. Nam & do-
cti simul & indocti accedunt
ad scribendū. sed tamen hoc
impudentiū multas secū
virtutes affert. Nā adeo inten-
ti musis sunt poete vt nulla
habendi cupiditate moueantur.
Non mouentur calamitatis
tibus acceptis nō socio. nō
pupillo fraudem cogitant.

o SCRIBIMVS indocti.
Hoc cū pronuntiatione in-
ferendum est.

p SILIQUIS id est legumi-
nibus que intra siliquas latet.

q PANE secūdo. id est cō-
fecto non de flore farine. sed
ex ea que reledit in cribro.

MILITIE. q. malum debilem imbellemq; nunc dicit secundū grecos qui huiusmodi homines nominant. Nam antiqui nullum putabant maius vitium quam in prelio cedere.

VTILIS vrbi. Artificiose ostendit primo quibus vitis careat deinde quibus virtutibus sit ornatus.

PARVIS magna iuvari. Modeste loquitur de artificio suo: sed res maxima poetica est.

OS pueri. Nulla enim remagis emendatur vox & formatur pronuntiatio quā versibus poetarum. Poetarū enim versibus efficiuntur aures nostre erudite ad iudicandum. preterea optima precepta in poemate trahunt quibus abstrahemur ab omnibus vitis.

ORIENTIA tempora. & c. Instruit nos quo pacto venientia administramus exemplis rerum preteritarum.

NOTIS. id est preteritis. Nam ea nota sūt. Scribit carmina quib; preces erga deos contineantur. que puelle & pueri addiscant. Nam multos hymnos apud antiquos virgines ac pueri diis immortalibus canebant.

POSCIT opem chorus Nam versus quos chorus in fabulis canit omne gen⁹ pre

poeta sic legitur inuicis est rament

Militia: quanq; piget & malus: utilis vrbi
concedis magnas res romanas

Si das hęc paruis quoq; rebus magna iuuari
iuuente non recte pronuntians recte format

Os tenerum pueri balbumq; poeta figurat:
suauiter turpibus pueri

Torquet ab oscenis iam nunc sermonibus aures
statim mentem pueri instruit congruis

Mox etiam pectus preceptis format amicis.
seuicitia pueri reprehensor

Asperitatis & inuidie corrector & ira
alioa clarorū vitorū iurata venientia vel docet optimam eratem pueri

Recta facta refert orientia tempora notis
adornat pauperem

Instruit exemplis inopem solatur & ægrum
ndicia aduht virgo

Castis cum pueris ignara puella mariti
a quo poetam

Disceret vnde preces vatem nisi musa dedisset
colleco ppria fauentia

Poscit opem chorus: & presentia numina sentit
pluuias carmine chorus

Cælestes implorat aquas docta prece blandus
chorus rimenda

Auertit morbos metuenda pericula pellit
ferilem

Impetrat & pacem & locupletem frugibus annū
celestis ne noceant

Carmine dij superi placantur carmine manes:
rustica antiqui modica opib; contenti

Agricolæ prisci fortes paruocq; beati
colleco menses resistentes

Condita post frumenta leuantes tempore festo
expectatione tollerantem

Corpus & ipsum animam spe finis dura ferentē
aceretis agricolis vixore fideli

Cum socijs operum pueris & coniuge fida
ceretis pio porca placabant sacrificando

Tellurem porco siluanum lacte piabant
ceretis decum nature

Floribus & vino geniū memorē breuis æui
libertas reprehendendi hanc obseruationem

Fascenina per hunc iuuenta licentia morem
viciissim viciis rusticana cōiura effudit

Versibus alternis opprobria rustica fudit
libertas reprehendendi

Libertasq; recurrentes accepte per annos

ationum continent quibus dii mouentur.

a PRESENTIA Fauētia
b CELESTES aquas. Pluuias significat.

c BLANDVS Pro suppli
oe posuit.

d SVPERI. Vt auxilium
present.

e MANES. Ne noceant.

f AGRICOLE prisci. Dicit vsq; adeo carmina vbiq; grata esse vt etiam rustici veteres carminibus se delectarent. cum diuinis rebus opearent.

g TEMPORE festo. Vt sit religio & non ocium mens.

h PORCO. Pro porca. Cōtra Virgil. hęc cesa iungebant foedera porca pro porco.

i LACTE. Nam pasto rū deus erat siluanus.

k FLORIBVS & vino genium. Nam genio suo iaculant flores adhibebant tanquam per illos vite breuitatē significarent.

l FASCENINA. Genus fabule est ab oppido vbi primum inuenta sunt quemadmodum ab attellis attellana in iis iocata cōiura exprimebantur.

Liber Primus

M LVSIT amabiliter. Quia tam diu amabiliter & tragedie & fescenina cucur rerunt. Donec ipsa libertas in vitium verteretur publice & nominatim aliorum vitia carpendo sed indignati. non solum illi qui laceffebatur detractationibus verum etiam quibus ingratum erat nobilibus personis contumeliam inferri legem constituerunt ut nemo nominatim alicuius vitia recitaret. Quod si quis poetarum egisset fustibus cederetur. De hac re latius in arte poetica.

N HONESTAS domos. Probos viros intelligit.

O GRACIA capta. Capta est armis grecia a romanis. Sed deinde capta cepit romanos. quia illos suis lasciuis artibus cepit et omnem priscam severitatem ab eis repulit.

P HORRIDVS numerus. Rudis illa compositio versuum que fuerat in priscis poetis.

Q SATVRNIVS. Vel retur sit ad planetam cuius influxus tristis mestusque est. vel anti qua tempora in quibus in italia saturnus regnavit quo regnante omnia casta seuera que fuerunt.

R VIRVS. Non solum venenum significat. sed etiam gravem odorem & abominabilem. Quia propter Plinius in quibusdam herbis grave odorem virus dixit. Ergo et in hoc loco cum sumplisset translationem ad mores a corpore. quemadmodum dixit

^{maligna} ^{quousque} ^{manifestam reprehensionem}

Lusit amabiliter donec iam seurus apertam

^{murni} ^{que non merueris} ^{in reprehensione}
In rabiem coepit verti iocus: & perhonestas

^{libere} ^{sunt}
Ire domos impune minas. dolere cruento

^{reprehensi} ^{non reprehensis}
Dente laceffisti fuit intactis quoque cura

^{que ad omnes pertinebat ut scy quiquis in illo.} ^{festo libere posset reprehendere}
Conditione super communi quin etiam lex

^{supplicium} ^{reprehensio}
Poenaque leta malo: que nollet carmine quendam

^{reprehendi} ^{ulium reprehendendi} ^{percussione fustium}
Describi vertere modum formidine fustis

^{de hominibus} ^{sunt}
Ad benedicendum delectandumque redacti

^{victa a romanis} ^{vicit studio & doctrina romanorum} ^{suum}
Grecia capta ferum victorem cepit: & artes

^{edit} ^{populo latino}
Intulit agresti latio sic horridus ille

^{culmo} ^{tunc} ^o
Defluxit numerus saturnius & graue virus

^{rome} ^{nostro tempore} ^{indicia} ^{rusticitate}
Munditie pepulere: sed in longum tamen avum

^{ta. de} ^{quis} ^{diligentiam sibi.}
Manferunt hodieque manent vestigia ruris

^{que romani cum cartaginensibus gesserunt}
Seurus enim grecis admouit acumina chartis

^{ppius romanus.}
Et post punica bella quietus querere coepit:

^{scriptores illi tragedie apud veteres}
Quid sophodes & tespis & aestilus vile ferent

^{p. n.} ^{p. n.} ^{p. n.} ^{apud litteris}
^{conabatur} ^{recte} ^{in latinum sermonem}

Temptavit quoque rem si digne vertere posset

^{ingenio} ^{ipse} ^{vehemens in dicendo}
Et placuit sibi natura sublimis & acer

^{cum spiritu loquitur} ^{cum spero euenit conetur.}
^{ampulosa verba}

Nam spirat tragicum satis & foeliciter audet

^{sedam} ^{correctionem}

Sed turpem putat in scriptis. metuitque lituram

^{usu vulgari hominum}

Creditur ex medio quia res accessit here

^{ab ipso} ^{in scribendo.}
Sudoris minimum sed habet comedia tanto

^{laboris} ^{habere} ^{comie illis.}

Plus oneris: quanto veniae minus aspice plautus

^{quomodo} ^{negotium} ^{defendet} ^{adolescens.}
Quo pacto partes tutetur amantis ephibi

mundicias quibus corpus lautum & a terro odore purgatum redditur. sic contra dixit virus odorem terrum qui ab infecto sudore et sordibus corpore manat.

SED in longum & c. Incomperunt quidem emulari grecos. sed non adhibito acumene ingenii diu rudes manserunt

HODIEQUE manent. i. suo tempore dicit extare illam rusticam ruditer. Sed tamen punica bella. id est in illa parte que fuit post primam bellum punicum inceperunt imitari sophoclem & esthylum.

ET placuit. Illa sublimitas tragica tanquam magis consona nature romanorum & propterea illa in latinum vertere ceperunt.

CREDITUR ex medio. Putarunt deinde comoedias minus laboris habere. quoniam niam eorum materia ex medio est: id est ex via communi sumit & civili conficiturque ex sermone poene quotidiana et familiari. sed tamen plus honoris habent. quanto minor veniam merentur peccata que in illa committuntur.

ASPICE plautus & c. Incertum est utrum laudet plautum et vituperet dorsemum an vituperet utrumque. Ergo in ambigua lectione erit.

QVO pacto. id est quam bene vel quo pacto quam male. Nam amantis in iuvene. Attenti. id est avari in sene. Insidiosi in lenone. edacis in palito.

a ASTRICTO foca
co. idest stilo comico conue
nienti. Hoc autem euenit. quia
properat comedias scribere
vt lucrum faciat. Nomen au
tem & famam negligit.

b SECVRVS. Negligens.
c Cadat. Quia claudicat in
multis locis.

d QVEM tulit & c
Vt demonstrauit essenonul
los poetas qui modo questu
faciant. famamq; negligunt
Sic contra nunc ostendit esse
alios quos sola glorie cupi
ditas moueat ad scenam. idest
ad comedias scribendas que
in scena agantur.

e VENTOSO currui:
Quasi innuat ventositatem
glorie esse sibi pro triumpho
Hicigitur si spectatores ha
bet lentos. sed plaudendum
pene exanimat si sedulos in
flatur ex tumore glorie. Er
go minima & leui re vt op
primuntur: aut subleuantur.
Ipsa autem potius vult vales
re ludicra. idest rem scenicam
quam aut marcescere palma
denegata: aut pinguescere co
cessa.

f LVDICRA. Quia i iudis
emebant comedias ediles.

g SEPE etiam audacem.
Post vanos audaces quoq;
vituperat qui sepe terretur cu
intercitantium vident et ple
beos qui virtute & honore
inferiores & indocti nume
ro tamen plures sunt. Posce
re venationes aut gladiatores.

h SI discordet eques. idest
quauis equester ordo & no
bilitas discordet.

i VERVM equitis.
Sed qd indignius est. iam ena
equites inceperunt male spe
ctare illa qua audire comoe
diam. Nam voluptas que so
lebat percipi ab auditu nunc
conuersa est ad oculos.

k INCERTOS. Secundum
academicos qui dicunt ocu
los in multis falli ac ppter ea
non esse illis credendum.

l Vt patris attentis. lenonis vt insidiosi
quam vltis scriptor ille gustosus scurrus.

o Quanius dorfennius edacibus imparafitis
gtranscat dorfennius

o Quam non astricco percurrat pulpita focco
denicere quia reponere post reperit
nummum

o Gestit enim nummum in loculos demittere: post hac
f. erat comedia sua.

o Securus cadat an recto stet fabula: talo
impulit tumido cupido glorie

o Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru
exanimatu reddidit negligens diligens

o Examinat lentus spectator sedulus inflat
eius qui scribit ppter laudem

o Sic leue: sic paruum: est animu quod laudis auaru
subuerit recreat antiphoniar poeta

o Subruit aut reficit: valeat res ludicra si me
victoria mihi a recreatione pignu

o Palma negata mactu donata: reducit opimum
scribendi cupidum qd sequitur

o Sape etiam audacem fugat hoc terretq; poetam
de populo romano inferiores

o Quod numero plures virtute et honore minores
impetati a. clamando errare

o Indocti stolidique & depugnare parati
dissentiet a. medio actu comedie sed spectadu
vel tragedie

o Si discordet equos media inter carmina: poscunt
erramen ferarum gladiatores delectatur

o Aut vrsu aut pugiles hys na plebecula gaudet
sed a studio audiendi carmina

o Veru eqtis quocq; iam migrauit ab aure voluptas
vana voluptate q est sine doctrina

o Omnes ad incertos oculos & gaudia vana
p. paloge. i. quateris hora

o Quatuor aut plures aulea premuntur n horas
p. bene e recreatione z ad ludos currunt collectione.

o Dum fugiunt equitu turmae pedituq; cateruae
pducitur ad spectaculum m aduersa n

o Mox trahitur manibus regum fortuna retortis
p. certe spectatores

o Effeda festinant pilenta petorita naues
ob aliquibus capris oblatu vasa corinthia

o Captiuu portatur ebur captiua chorintus
esse a. viuere tonquam

o Si foret in terris rideret democritus: ac si
fera illa

o Diuersum confusa gemis panthera camelo
v

i QVATTVOR aut pluz
res & c. Queritur quod cum
& breue tempus comedia
audire non sustineant. tamen
no defatigetur ad lon gu spa
tiu carmia equestria spectare

m REGVM fortuna. i
ipsi reges olim fortunati.

n RETORTIS. Post terga
igatis.

o ESSEDA Gallicu veru
bum & curru species est. in
de assedari qui esseda agunt.

p PILENTA. Teste seruo
vehicula erant que deinde ba
sternas vocatas dicit. et prius
veneri coloris fuerunt dein
de ruffati. quibus no nisi ca
ste utebantur.

q PETORITA. Vt festo
placet genus vehiculi est vel
gallicum vel oscum. na osco
rum lingua petora quatuor
significat erat autem quatuor
rotarum. Ostendit autem q in
theatro exercent simulachra
pugne & deinde victorie ac
triumphi in quo portabant.

r EBVR. i. imagines ebur
neq. alii dicunt quod effedis
vehabantur galli pilentis regio
ne petoritis familie regie na
uibibus milites.

f CAPTIVA chorintus
Vel simulachru vrbis illius
deuicte vel ingens numerus
vasorum corinthiorum.

e DEMACRITVS. Hic
philosophus abderites fuit to
tusq; humanaru diuinaruq;
reru speculationi deditus &
qui omnes homines stultos
putaret et stulta quecuq; age
rent. Qua propter omnia co
temnes semper ridebat vt co
tra heraclitus ephesius com
miseria: rone humane stulticie
motus assiduo collachrima
bat. Hic circa. lxx. olympia
dem claruit.

v PANTHERA. Sic dicitur
quia varioru coloru sit
& q. omnium ferarum colo
res habere videatur.

Liber Secundus

ELEPHAS albus. Qui nusquam inuenitur. Nam in mauritania ruffi minoresque sunt. In india vero nigri & maiores: ergo si democritus ueniret in hec theatra ita sumeret sibi pro spectaculo populi uariam stultitiam. ut populus spectat ludos. Ipsos autem scriptores. i. poetas rideret quod fabulam narrarent a fello. i. stoli de turbe que nihil ex ornatu poetico degustare possit.

SVRDO. Quoniam tantus in theatro tumultus excitatur ut narrante audire non possint.

PEREGRINE. Nam & ludi et apparatus ac ornatus ludorum a grecia sunt.

DEXTERA leuæ. Incipiunt applaudere antequam quicquam dixerit actor. quia solo apparatu delectantur.

VENENO. i. colore Vir Tyrio saturata veneno. Tarenti autem optima purpura tingebatur. & que violanti uideatur imitari colorem.

AC ne forte & c. Sensus. Ne forte putes me uisuperare quod alii laudent. Nam dicit senolle debita laude defraudare poetas. Nam ut ait Ioh. Boccatus. Nolim arbitretur quis poetas antra montium nemorum umbras incidos fontes. riuulosque sonantes: & amena atque semota turis silicia: que prisca oia uocauerunt exquirunt tanto peius ut ventris sagine atque libidine societati deseruiant absint nequis sed diuinus uates hominum. & noster ingenio celestis virgilius. inter turbulenta hominum contiones: & ciuitatum strepitus. Motusque uariol sublimi intellectu celicaf h ausisse considerationes illas que. q. egremio iouis raptas artificio mirabili & carmine exquisito. Maxima sua gloria apparuisse presentibus. et futuris reliquisse. Idcirco seiceta illa loca & omni tumultu ciuico uacantia oia uaca

quod est conera natura quia traheret ad se spectandū
omnes nigri sunt plebis

Sive elephas albus vulgi conuerteret ora

ipse democritus
diligentius

Spectaret populū ludis attentius ipsis

ita rideret populū
exhibentem multa

Ut sibi prebentem mimo spectacula plura

scilicet comedie uel tragedie

Scriptores autem narrare putaret a fello

ineptiam orationem hystriam

Fabellam iurdo: nam quæ peruincere uoces

peruincunt reddunt sonum. plusque in theatro est.

Eualuere sonum: referunt quæ nostra theatra

montem illū. apuie fremere purare posses quod est imperuosū

Garganum nauigare potes nemus aut mare tuscū

tam magno populi clamore uidentur sculpture

Tanto cum strepitu ludi spectantur & artes

quæ ab externis regionibus sunt annexæ. hystria

Diuitie quæ peregrine: quibus oblitus actor

in loco ubi debet recitare minus populi
a sinistre.

Cum stetit in scena concurrunt dextera leuæ

hystria respondet alius replicat alter
certe

Dixit adhuc aliquid: nil sane: quid placet ergo

ab oppido tarento attingens colore

Lana tarentino uioleas imitata veneno.

credas ea ego

Ac ne forte putes me quæ facere ipse recusem

tamen scriptores comici & tragici uisuperare

Quæ recte tractent alij: laudare maligne

si uideri tibi

Ille per extentum funem mihi posse uidetur

comouet

Ire poeta mirum qui pectus inaniter angit

placet ad leticiam puocat cum loquitur de terribilibus

Irritat mulcet falsis terroribus implet:

quemadmodum incantator: aliquid collocat

Ut magus: & modo me thebis modo ponit athenis

horantem committere

Verū age. & his qui se lectori credere malūt

in scena concunctas pati insolentia.

Quam spectatoris fastidia ferre superbi.

conferendo aliquid poetis

Curam redde breuem si munus apolline dignū

explete si uis poetis stimulu

Vis complere libris & uatibus addere calcar

diligentia montem illū sacrum muste.

Ut studio maiori petant helicon a uirentem

ipso nos

Multa quidē nobis facimus mala saepe poete

uere: Verum quidā ore marcido asserunt (cū ipsi quid sit poesis ignorent) poetas mendaces et fabulosos hoies esse & aliarum facultatum quodā modo hystiones menciuntur. Profecto sic intelligētes ut expriment. Est quidē de se inclita plurimū artificiosa sublimis & ornata facultas: sola humane imbecillitate possibile est sancte pagineuestigia sequi conata. Nam prout illa diuine mentis archana prophētis futurisque sub figurarū tegmine reseruauit: sic & hec celos suorum conceptus sub figmentorum uelamine tradere orsa est. & si optimus homo sit poesis optima apparatus. Desinant ergo blactera tores inertes: et hi quibus minus liberalis natura parum concessit ingenij. & indisciplinatos dentes acuerit: & suam ignorantiam defleant aut se minores confitentes ultro ut in melius ueniāt se disponāt.

MODO me thebis. Nam fabule ita agunt ut alie in hac alie in illa uibe geri uideant.

Verum age & c. Illos nunc ponit qui agendas fabulas edunt sed ea que legenda sunt scribunt. Hos autē dicit sepe sibiipsis nocere cum sua poemata aut sollicitis aut festis legenda tribuunt aut offendimur: si quis amicus in eo quipiam reprehendit. Si aliquē locum iterum interlegendum recitamus. Si lamentatur non intelligi quantum laborauerimus. & quam tenui filonastri sit contexta tela. & cum speramus futurū adhuc ut tu auguste accersas nos ultro & cogas ut scribamus.

MULTA quidem nobis facimus & c. Ostendit culpam quare illorum carmina efficiantur uilia uidelicet. Quia augusto in aliis occupato impoertune offerunt vel etiam qua reprehensione amicorum irascimur poetę. satyrice dicit nec sibi parcat affirmans se agere quod in aliis culpam: hoc est ipse mihi detrahant. Prouerbiū enī in eo scriptū stateg ipsi sibi uolentes nocet.

AEDITVOS, Sacrarū
gdiū custodes sunt ab e
& tuendo sed per similitud
nem appellat poetas gdituos
virtutis clarorum ducū quo
niam gloriam illorū que ve
tustate exinguerēt. suo pœ
mate custodiunt.

h INDIGNO poete:
Nam preclare res geste non
sunt cōmittende. vt scribātur
ante indigno poeta. In quo lo
co vituperat magnum alexā
drum qui cū tam grauis ceri
for fuisse in sculptura & pi
ctura vt edicto vetaret. ne q
cum preter appellem pingē
ret: aut preter lissippum sculpe
ret: tamē passus est sua facta
a Cherilo malo poeta descri
bi. & illi pro singulis versib
us qui placerēt singulos de
dit aureos philippos.

INCULTIS. Ad artificiū

MALENATIS. Ad
naturale ingenium retulit.

SED veluti tracta
ta & c. Sensus est Vt attramē
ta polluant eos qui tangunt
ita mali poete obscurant eorū
famā quorū facta describūt.
Nam nihil est quod homies
mortales magis immortales
reddere possit quam carmi
na poetarum. Nam carmini
bus poetarum viuax fit vir
tus. & silentium videtur inu
dere glorię illorū de quibus
siletur. Vnde Alexander ma
gnus cum ad achillis sepul

^{vineas meas herartus}
Vt vineta egomet cedam mea: cum tibi libram
^{cogitant ephidemus fatigato tractantur}

^{ali}
Sollicito damus aut fesso: cum ledimur vnum
^{conrigere}

^{partes librorū iam retractas reperimus non nisi ab auditu.}
Si quis amicorum est ausus reprehendere versū:

^{conquiritur}
Cum loca iam recitata reuoluimus irreuocati
^{.i. non intelligi quantū laborauerim.}

^{elaborato}
Cum lamentamur non apparere labores
^{nostra}

^{nos ad nostram quemprimū.}
Nostros: & tenui deducta poemata filo

^{.i. postquam relatus qd vcr sus efficere valeamus debiguis nobis}
Cum speramus eo rem venturam: vt simul atq;

^{voces phibitas carmina}
Carmina rescieris nos fingere cōmodus vltro:

^{vale}
Accersas & agere vetes: & scribere cogas

^{poetas cognita hoibus}
Sed tamen est opere precium cognoscere: quales

^{meret tradenda ad scribendum}
Aedituos habeat belli spectata domiq;

^{clarus}
Virtus indigno non comittenda poetæ

^{p. n. poete nudibus quo ad orificium qd ingeniū factis}
Gratus alexandro regni magno regno fuit ille

^{recepit}
Cherilus: incultis qui versibus & male natis

^{versata in manu notabile macula in manibz reddunt}
Retulit acceptos regale numisma philippos:

^{quibz scribitur incaustum plerūq; poete versu polluto}
Sed veluti tractata notam labēq; remittunt

^{egregia facta contaminant alexander cherilli}
Attramenta fere scriptores carmine fædo

^{inceptum}
Splendida facta linunt idem rex ille poema

^{publico phibuit aliquo m}
Quotam ridiculum tam care prodigus emit:

^{quisquam}
Edicto vetuit. ne quis se pro ex appellem

^{faciens representantia}
Pingeret aut alius lissippo duceret æra

^{alexandri m}
Fortis alexandri vultum simulantia: quod si

^{studia poemata}
Iudiciū subtile videndis artibus: illud

Ad libros & ad hæc musarum dona uocares

chrum peruenisset felicē iudi
cauit. Qui homerum tantū
vatem suarū laudū preconū
fortitus esset. Vnde vt scribit
Aulus Gellius Septē ciuita
tes conebantur sibi vendica
re homerū. Ouidius quoq;
de arte li. iiii. ait. Adde quod
isidie sacris a vatibz absūt. Et
facit ad mores ars quoq; no
stra bonos. Est deus in nos
bis sunt & cōmerita celi. Sed
dibus æthereis spiritus ille ve
nit. & alibi. At sacri vates &
diuū cura vocamur. Sūt etiā
qui nos numē habere putāt.

LINUNT. Deturpant vt
cum res alba liniē attramēto

APPELLES. Hic testē
Plinio omnes qui fuerant et
qui futuri erant superauit. Pi
cture plura solus q; reliqui
omnes adiumenta attulit edi
tis quoq; de ea voluminibz.

LYSIPPVS. Iste ad sex
centa & decem opera vt ar
tis claritatē possent dare per
duxit. fuit suum opus canis
ex grevulus suum lambens
ob eximiam artem nullo præ
cio emibilis.

QVOD si iudiciū subtile
le & c. Sensus est. Si tu reuo
ces ingenium alexandri. quod
in scriptura & sculptura iud
dicanda subtile fuit ad iudic
cium quod habuit de poeta
id ingenium videbitur natū
in crasso aere nascuntur spi
ritus: qui ingenio subseruiūt
crassiores habent propterea
q; minus perspicaces sunt.

LL ii

Liber Secundus

In boetia pingui

P AT neq; dedecorant. Sēsus est. Dedecoravit alexātri de se iudicium cherilus. qui nō correspondit iudicio suo Ergo non recte iudicavit. Tu vero auguste contra de Virgilio & Varro poetis recte iudicasti. nam prepositi a te respōderūt iudicio tuo. Laus ergo ista & octavianum & hos poetas simul pertingit.

q ATq; munra & c. Magna enī laus datoris est munera & beneficia bene collocare.

r NEC magis expressi. Sēsus est. Quod carmine boni poetę melius exprimuntur virtutes magnorum virorū quam exprimanē corūdum corpora per sculpturam.

f AENEAE. Diuisa est syllaba metri causa vt enea quatuor sit syllabarū.

t NEC sermones ego & c. Ego etiā libētius heroica scribere. & illis res egregia clariorū ductū exprimerem quā sermones. i. huiusmodi carmina infimo stilo descripta. sed nō possum quod cupio.

v REPENTES. Quod est pedibus carentiū. Ergo repentens per humū. i. infimos.

x CLAVSTRAC; custodem & c. Hanc romanorū cōsuetudinem quod in pacem templū clausum esset in odis abūde dictū est.

y PARTHIS. Qm̄ ab eo pventidiū ducem superati sūt.

Boetum in crasso iurares are natum.

sed de honestate

P AT neq; dedecorant tua de se iudicia: atq; q acceperunt

Munera que multa dantis cum laude tulerunt a te

Dilecti tibi virgilius variusq; poete. efficacius p imagine o eneo

Nec magis expressi vultus per aenea signa: o eneo

Quam per vatis opus mores: animiq; viutorū ostenduntur horatius.

Clarorum apparent nec sermones ego malle centes versus ceram scribere

Repentes per humū quam res componere gestas postrem amno

Terrarumq; situs & flumina dicere & arces

Montibus impositas: & barbara regna tuiscq;: consilij terrarum gesta bella

Auspicijs totum confecta duella per orbem scras includebā.

Clavstrac; custodem pacis cohibentia ianum. exitate

Et formidatam parthis te principe romam

Si quantū cuperem: possem q; sed neq; parū rerum a te gestarū 3

Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet modestia rem

Rem temptare pudor: quā vires ferre recusent obsequium sed noceat illi

Sedulitas autem stulte quem diligit: vrget poeta

Præcipue cum se numeris cōmendat & arte aliquis

Discit enim citius: meminit libentius illud spem laudar. honore dignū iudicat

Quod qui deridet: qua quod probat: & venerat ergo non expecto offendit

Nil moror officij quod me grauat ac neq; ficto quā sum apponi ad conspiciendū i. in ceram imprimi

In peius vultu proponi cereas vsquam f. opo honorat

Nec prae factis decorari versibus opto. erubescam honoratus honore pariter

Ne rubeam pingui donatus munere & vna cū eo q; me scribit cū libro suo

Cum scriptore meo capsa porrectus operta placram aromara

Deferat in vicum vendentem thus & odores libris clauditur inutilibus

Et piper: & quidq; chartis amicitur inemptis

z TVA maiestas i. maiestas rerū a te gestarū recipit parū carmen dignatur infimū stilum.

a PVDOR. Nam cū sim conscius me in iudicando tenuitatis pudore vector. ne audeā quod prestare nō possum.

b SEDVLITAS. Sēsus est. Quod si quis dicat adhibere sedulitatem & diligentiam hoc facit sedulitas vt vrget. i. deprimat & obscuret eū quē stulte diligit. Nā stulte dicimur diligere. quādo nostra dilectio noceat ei quem diligimus. Sedulitas autē proprie fidelis est & anxia diligentia dicta quod sine dolo fiat vrget autē precipue: cū cupit cōmendare numeris & arte id est artificioso carmine. Nō hoc vitij honoris est vt citius dicat et libentius meminerit si quid est quod non probet quam ea que probet.

c NIL moror & c. Nam cū amicus laudet in me non laudanda tale officij me premit nolo etiā proponi cereus vult ficto in peius. i. nolo rursus vituperari in iis in quibus non sum vituperandus. Et est translatio ab iis qui expriment aliquem in cera: sed peiori facie quam sit.

d NE rubeam. Nam puer debet me laudatū deinde reici & meum volumen deferri quo aromata venduntur: vt illius chartis illa vestiant.

e INEMPTIS. q. d. tam vilibus vt nullo emanet precio.

Argumentum Epistole II

a De eundem florum est ep̄la ad quem & alias scripsit. Atq; illum iniuria queri affirmat, si nlla accepit a se ep̄las. Quoniam abeunti predixeras te pigrum esse in scribendo & nihil scripturū imitatus non eum mangionem qui seruum venditurus multa bona que in eo sunt simulat sed eum qui vicia que assunt ante venditōnem demonstrat, Adiungit quibus incommodis impeditus rome versus facere nequeat, Hoc dicit:

Ad Iulium florum

è FLORE bono &c. Ap-
paret hunc florum comitem
& familiarem neronis fuisse
& efflagitasse ab Hora. car-
mina: et mittentē increpuisse
cui per allegoriā respondens
hoc significat iam illum in-
iuste irasci ibi quem ab ini-
tio pigrum ad scribendū sci-
at quam iniustam venditori
litem dat qui fugitiuū seruū
sciens emerit: & tota fere hec
epistola sub hac sententia est.
carmina se rome non fiducia
ingenii. Sed penuria rei fami-
liaris scripsisse: que scripserit
presertim cum turba multis
occupationibus poema cō-

^{iuli} ^{quantum ad mores}
f Lore bono daroq; amice neroni;
^{ali} ^{a casu} ^{seruum}
f Si quis forte velit puerū tibi vendere natū.

poii non possunt: que vt bo-
na sint. Cū scriptoris magno
cruciatu sunt emendata: ad
postremū dicit philosophan-
dū potius esse quam quam
carmina facienda.

^{nitidus} Tibure vel gabijs: & tecum sic agatur: hic et
^{pedes} ^{summitate} ^{capitis} ^{intimos.}

f SI quis forte velit:
Argumentum a comparati-
one minorum ad maiorum
hoc est seruorum ad amicos

Candidus & talos a vertice pulcher adimos
^{venderetur} tibi.

g HIC & candidus. Ver-
ba sunt venditoris.
LL iii

Fietq; eritq; tuus nummorum milibus octo:
^{existens} ^{obsequis} ^{tussa}

Verna ministerijs ad nutus aptus heriles
^{greca} ^{cruditione} ^{instruens}

Litterulis grecis imbutus idoneus arti
^{quamlibet} ^{re} ^{flexibilis} ^{erit} ^{ad} ^{omnia}
^{facienda} ^{faciet} ^{ex} ^{luro}

Cuilibet: argilla quid vis imitabitur vda
^{indocto} ^{aduerbiallyter}

Quin etiam caner indoctum: sed dulce bibenti
^{nam} ^{incredibilia} ^{videntur} ^{conuict} ^{vbrius}
^{auferunt}

Multa fidem promissa leuant: vbi plenus aequo
^{ad} ^{vendendū} ^{expositas} ^{expellere}

Laudat: venales qui vult extrudere merces:
^{cogit} ^{ad} ^{vendendū} ^{.i. aliquid} ^{pecunie} ^{apud} ^{me} ^ē ^{id} ^{totum}
^{meum} ^{est}

es vrget me nulla: meo sum pauper in are.

Liber Secundus

h NEMO hoc magnonū
Sēsus est nemo ex iis qui ser-
uos vendunt tibi vicia fatere
tur. neq; etiam ego omnibus
hoc manifestarem temere. ni
si aliqua causa id postulare.

i SEMEL hic cessauit. Sub
dolosa cōfessio. nam tantum
dicit quantum sat sit teneat pre-
stare de fuga. & tamen ita di-
cit ne credat fugitiuus. Dicit
enim cessauit quod min⁹ est
quam fugeret & addit semel
ne videatur habitū contraxit
se neq; foris sed domieq; ma-
lignitate se metu.

k DES nūmos. Nescit eme
si hec fuga excepta sed hoc fu-
ge viciū quod ego excipio
quia nolo prestare de eo.

l NIGIL. id est non. q. d. si
te hoc non ledit vitium nullū
est in eo aliud vitium.

m ILLE. Qui emit.

n SECVRVS. Negligens.

o PRVDENS emisti. Ver-
ba venditoris emptori postē-
tior prestet de fuga. ad quam
respondet non teneri quia ex-
cepta est in stipulatione.

p DIXI me pigrum. Huc
enim tendebat exemplū mā-
gionis.

q FACIENTIA mecum.
Que pugnat a me.

r ATTENTAS. q. d. in-
uertere vis.

r LVCVLLI. Hoc exēplo
ostendit se primū dispendio
rei familiaris coactū. Post in-
uitatum donis. Actū est bel-

h Nemo hoc magnonū faceret tibi: nō temere a me
mercatorum sine aliquo cā
olius quam tu seruus fugit a domino suo
acciperet
Quiuis ferret idem. semel hic cessauit: & vt fit
sub gradibus flagelli

In scāis latuit metuens pendentis habene.
pnus tibi expressos expressa & predicta tibi offendat

Des nummos excepta nihil te si fuga laedat:
venditor m acceptor n verba venditoris ad emptorem.

Ille feret precium pāne securus opinor
prouidens mancipiū seruum pposita

Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex
venditorem

Insequeris tamen hunc. & lite moraris iniqua
esse sane

Dixi me pigrum proficiscenti tibi dixi
obsequijs claudū

Talibus officijs ppe mancum: ne mea seruus.
reprehendere mittitur

Iurgares. ad te quod epistola nulla rediret
cum excusavi me tibi fauere tibi.

Qui tunc profeci mecum faciencia iura.
intulit accusas conquirit de

Si tamen attentas. quereris super hoc etiam. qd
q. pmissem lynca iudicio tuo

Expectata tibi non mittam carmina mendax
illius consulto exercitus

Luculli miles coles viatica multis
labonibus miseris fatigatus p nocem dormit.

Erumnis lassus dum noctu stertit ad assem.
colleca viatica ppter negligentia.

Perdiderat. post hoc vehemens lupus & sibi & hosti
nsensus equaliter famelicis vehemens

Iratus pariter ieiunis dentibus acer
expugnauit

Præsidium regale loco deiecit (vt aiunt)
firmissime opulento

Summe munito & multarum diuite rerum
insignis miles militibus ab imperatore &

Clarus ob id factum donis ornatur honestis
viginti p nummorum

Accipit & biddena super sestertia nummum
casu expugnare lucullus

Forte sub hoc tempus castellum euertere prator:
excitare in

Nescio quod cupiens hortari cepit eundem
eugere iudicium.

Verbis que timido quoq; possent addere mentes

lo quod gessit Lucullus con-
sulcū Mitrydate rege ponti-
co cuius milites primū neces-
sitate compulsi coeperūt pre-
dari. Postea vero donis &
muneribus sunt prouocati.
Qui dū quadā nocte dormi-
rent eorum etyatica perdidit
re. Tunc coacti viriliter expu-
gnarunt quoddam præsidium
vbi erāt thesauri Mitrydatis

t STERTIT ad assem. Nō
vt vsq; ad assem stertat: sed
vsq; ad assem perdidit.

v MVNITO. Ergo opus
fuit audacia.

x DEVITE. Nam diuitie
addi illū impulerunt. Sic etiā
poeta dicit se coactū. Nā aua-
ritia est laentium indagatrix
lucrorū quod sponte latebat
cupiditate querēdi ardens co-
ram eduxit hec quidem per-
fodere montes: terebrare tel-
luris viscera. Profundū mar-
ris vncis piscatoris exarare
docuit. Priuā & alciū scopu-
los strauit siluasq; aperuit. na-
ues in alienum litus euadere
fallere grifes. saphire serpētes
fraudes nequere: mētiri falsas
signare tabellas ostendit. In
violentias mortales armauit
attonita. id est venena compo-
suit. & proditionē etiā ama-
uit. Quibus tot artibus alijs
que in pregrandē cumulum
nonnunquam apud quosdā
pericula preciosa congestit.
ex quibus sic ample collectis
quot & que oriantur incom-
moda possessori miser ipse
non videt. Mordaci quidem
cura torquentur ne rodātur
a tineā: deuorentur ab igne
furripant a fure: a furore pub-
lico. seu a predonibus rapiantur
et dū noctes ducit insom-
nes vt seruet etiam discursus
murum expauescit. in seinu-
diam multiplicem excitat in-
sidias patitur a blanditijs &
odis filiorum eius mors eo
videre cū desiderio expectat:
y HONESTIS. Ho-
norificis.

z BONE fortis. Vt supra malum pro timido posuit.

a QVO virtus & c. Hec sunt verba Luculli ad milites suos.

b PEDE fausto. Boni auspicio.

c POST hec & c. Responso militis Luculli hec est. Rusticus qui iactura rerum sua rum dolet hec restituant causa prede quo cuq; iusserit ibit nos iam satis habemus: et ornate se comparat militi satis habenti & nolle se propter luctum carmina alicui diuitum afferre. Rusticum autem pauperi poete assimilat qui cum suis carminibus multa acquirebat erga diuites: sibi hoc opus non esse.

d ZONAM perdidit. Ex fabula graeca dictum est. id est qui disinctus haecenus fuit id est iners: & propterea pauper. Sic Virgi. Disinctum pro pigro posuit. Fecerat ignipotens disinctos mulciber atros ergo qui neq; pericula considerant & egeni sunt adibunt. Cauti autem & diuites non adibunt.

e ROME nutriti & c. Ostendit quod paupertate oppressus se olim ad poetica contulit. Doctus est autem maxime homerum qui in Iliade describit quantum graecis nocuitira qua Achilles exercuit cum Adamennone.

f SILVAS academi Philosophiam platonis. dixit autem silvas vel propter obscuritatem rei. platonici enim omnia incerta ponunt. Dicunt non seuerum querere quod non facile inueniatur: sed se qui ea que verisimilia sunt. Vel quia platonici materiam primam hyle. id est siluam appellat.

g DVRA tempora. Bella ciuilia inter brutum & octavianum.

h PHILIPPI. Nam in philippis qui locus thessalie est superatus est exercitus bruti

milita a fortitudo cum bono hodie vt irrincere

I bone: quo virtus tua te vocat: i pede fausto

metaris

Grandia laturis: meritorum premia: quid stas

p cautus

Post hec ille catys quantum vis rusticus ibit

pecuniam sub zona. n. culto dicitur pecunia

Ibit eo: quo vis: qui zonam perdidit inquit

q. d. romae vidit homeru & alios poetas

Romae nutriti mihi contigit atq; doceri

gracia

Iratus graijs quantum nocuisset achilles:

adicerunt i. r. quantum de valence

Adiecere bonae paulo plus artis athenae

a falso

veru

Scilicet: vt possem curuo dinoscere rectum

etiam scola: platonis inquirere quid.

Atq; inter silvas academi querere verum

run

propter studium

Dura sed amouere loco me tempora grato

ignarum

impulit

imperius

Ciuilisq; rudem belli talit estus: in arma

que non poterant resistere

Cesaris augusti non responsura lacertis

i. a quo bello

run

philippici campi

Vnde simul primum me dimisere philippi

deuictis

pauperem

Decisis humile pennis inopemq; paterni

coegit

audaces adens

Et iaris & fundi paupertas impulit audax

scriberem

i. tra habentem quod nihil deficiat

Vt versus facerem: sed quod non desit habentem

l:

Que poterunt vnquam satis expurgare cicuta

otium

Ni melius dormire putem quam scribere versus

omnia

colluntur

Singula de nobis anni praedantur euntes

que omnia solent

esse inter conuiuias

Fripuere iocos: venerem: conuiuia ludum

festinant

p vim auferre

vt

Tendunt extorquere poemata: quid faciam vis

preterea

cupiunt

Deniq; non omnes eadem mirantur: amantq;

confirmat quod dixit

inuertunt

Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis.

aliquo altus

sarcotis

reprehensione:

Ille bionis sermonibus & sale nigro

in quo horatius tribunus militum erat.

SED quod. Ordo est que cicute poterunt vnq; expurgare habentem idq; non desit. id est habentem quod sit ad sufficientiam.

k CICUTA. Herba est non expers veneni sed aliis rebus cotemperata purgat cerebrum vt helleborum. scripturi ergo poemata cerebrum purgant. Sed hic sententia est. Quod qui non egent nulla cicuta purgantur. id est non preparabunt se vt versus scribant.

i SINGVLA de nobis: Accedentibus annis multa que ad voluptatem pertinent amittimus. Hinc Virgi. Omnia fert etas animiq; & est alia causa excusationis in etate. cur iam non scribit.

m DENIQ; non oes & c. Primam causam attulerat quod non tegetet. secunda quod in grauecens etas id eripiat postremo adiungit qui non eodem genere omnes delectent

n BIONEIS sermonibus: q. d. philosophia. Bion enim boristenes academicus fuit & patrem habuit libertum qui aliquando in publicanos nescio quid errans cum tota familia venudatus est. bionem autem quidam orator emit & illum heredem instituit sed bion exultis testibus tabulis athenas philosophatum accessit. Huius sententiae erant. Magnum malum esse non posse ferre malum. Gloriam matrem animorum esse pulchritudinem bonum alienum illi qui sua affugiat bona dixit. terra amphieram absorbit: tu vero terram. Facile ad inferos via quod illuc clausis eam oculis. Fuit etiam alius bion lyricus poeta. Fuit idem alius tragicus ex his qui Tharsici dicitur. q. confidentes et arrogantes. Qua propter et de hoc fortasse intelligit quod suo carmine mordax esset. vnde dixit salem nigrum id est noxios & mordaces sales.

Liber Secundus

TRES mihi conuivie & c. Non mirū est si varia ingenia variis rebus delectant. cū etiam variū conuivie vario gestu sint.

PALATO. Gustu qui in palato est. Nerui enim sūt qui linguam et palatū pertingunt in quibus solis gustandis vis est.

PRETER cetera romę & c. Alia causa & quarta ratio est cur nō scribat. Sēsus est. credis romę posse carmina scribi inter tē curas & occupationes.

SPONSVM. Ut sponso rem me illi prestem.
AVDITVM scripta. Ut sibi suarecitantī assim.
CVBAT. Egrotat & extremo est salutandus in valle quirini. Nā vnus ex septem collibus quirinalis est.

EXTREMO. Nam vltimus est. et tyberim attingit cum quirinalis in alia pene vrbis parte positus est.

INTERVALLA vides humane commoda & c. In omnia per quam ostēdit quam vehementer & cōmoda me diocriter magna. Nā antiqui p̄ magno cōmodū dicebāt.
PLATEE. Grecū verbū est ab eārū latitudine dicte latine areas appellant.

CALIDVS. Ingeniosus. sunt enim acuti quibus sanguis calidus est. Hebetes autē homines frigidior sanguis reddit. Vir. Frigidus obstitit circū p̄cordia sanguis Vel calidus velox vt ardens

REDEMPTOR. Pro eo hic accipit qui merces quas deinde maioris vendat emit Ergo hic a ripa tyberis quonauigia cū mercibus appelliant siue mulis siue getulis. i. balius qui suis gerunt humeris iubebat comportari que emerat. Redemptores etiam

probat quod non omnes eadem amant

Tres mihi conuivie prope dissentire videntur

Poscentes vario multum diuersa palato

Quid dē. quid nō dem. renuis tu. qd iubet alter

Quod petis id sane est inuisum accidūq; duobus

Præter cetera me romæ ne poemata censes

Scribere posse inter tot curas totque labores

Hic sponsum vocat. hic auditū scripta relictis

Omnibus officijs cubat hic incolle quirini

Nic extremo in aurentino visendus vterq;

Interualla vides humane commoda. verum.

Plures sunt platee: nihil vt meditantibus ostet

Festinat calidus mulis gerulisq; redemptor.

Torquet nunc lapidē nūc ingēs machina tignuz

Tristia robustis luctantur funera plaustris

Hac rabiosa fugit canis. hac lutulenta ruit sus.

In nunc & versus tecum meditare canoros.

Scriptorum chorus oīs amat nemus & fugit urbē

Rite diens bachi somno gaudentis & vmbra.

Tu me inter strepitus nocturnos atq; diurnos

Vis canere. & contracta sequi vestigia vatum.

Ingenium sibi quod vacuas desumpsit athenas.

Et studijs annos septem dedit. insenuitq;

Libris & curis statua taciturnius exit.

Plerumq; & risu populum quatit. hic ego rerum

dicuntur qui siue a publico siue a priuato aliquid accepto precio agendū fabricandū edificandūue conducunt. Ergo & ii cū existent alicui edificio erigendo properant conuictq; materiā composita: cum lucrū illis positū sit inceleritate et in opis minuēdis

MACHINA. Qua maiora pondera trahantur.
TIGNVM. Trabem in detigillum dixerunt.

FNVERA. Mortes: nā cū sint obuiam plaustris facti homines intendū est ne illis terantur. Hunc locū mirifice imitatur Iuuenalis.

HAC rabiosa fugit & c. Hec sunt quibus ostendit puras plateas nō esse in quibus cogitans poeta velut securus incedat nunc econtra per ep̄ tropē ostendit fieri carmina romę non posse.

SCRIPTORVM chorus omnis amat & c. Ad superior argumentū hoc pertinet quod probat in frequentia vrbis poetam scribere nō posse

RIVE diens bachi. Nō mirū inquit si poeta nemus amat quod amat liber mulcus deus in cuius tutela poetę omnes sunt constituit.
SOMNO. Pro ocio posuit.

VMBRA. Pro solitudine
CONTRACTA. Difficilia ad sequendum: quoniā coartata sunt & angustia.

INGENIVM sibi & c. Si illud ingenium quod elegit sibi athenas urbem vacuam id est ociosam et studiis aptā et ad septē annos inuigilauit

ET insenuit libris & c. id est assiduam operam tanquā noxiam impendit vt ante tempus senuerit tamē inde post studia rediit taciturnus statua.

FRATER romę. Duo erant romę fratres iuriscōsul- tus alter orator. Hi cum a nemine laudarent se mutuo laudabant.

GRCHVS. Tantus ora- thor quantus cornelię filius Grachus. C. n. Grachum hu- iusmodi oratorem fuisse af- firmat Cicerovt de antiquo- ribus solum legēdū putet atq; q̄ asserit litteras latinas dam- num illius immaturo interri- tu fecisse.

MVTIVS. Qu. Mutius augur seuola maximus iu- risconsultus. Nam seuolarū peculiaris fuit hec iuris ciuili- scientia.

CARMINA. s. lyrica.

MISERABILE visu. Laus enim est lyrica in elegia cum dicentis in illius carmi- nibus apparere cōmiseratio- nem quam exprimere cupit.

SAMNITES Tanquam samnites qui lōgo tēpore ad uersus romanos pugnarūt.

ALCEVS. Nam cū lyri- cus sim ille me alceo compa- rat & ego illum. quia elegias scribit callimacho similit̄ esse dico. Nam callimachus in ele- gia floruit: cui Quintilianus primas. secundas vero phile- te in elegia tribuit hinc Prop- ertius: callimachi manes & magni sacra philete inuestrū queso me finite ire nemus.

MVLTA fero. Nā laudo ue vixq̄ pati possum.

^{rumulru}
^{actionibus} ^{q̄ in vrbe}
^{contingūt}
Fluctibus in medijs & tempestatibus vrbis
^{coniungere}

Verba lyre motura somnum: connectere digner

^{tu}
Frater erat romę cōsulti rhetor vt alter
^{cum omnine laudarentur seiplos laudabant.}

Alterius sermone meros audiret honores
^{frater rhetor} ^{frater iuriscōsultus}

Grachus vt hic illi foret hic vt mucius illi.
^{quomodo} ^{sonora} ^{laudandimon ex merito}

Qui minus argutos vexat furor iste poetas
^{lyrica} ^{.i. se interposuit vt licentia;}

Carmina compono hic elegos miserabile visu
^{ceteros arguat}
^{compositum}

Celatumq; nomen musis opus aspice primuz
^{superbia} ^{conatu}

Quanto cum fastu quanto molimine circum
^{tempore enim pessimo virgil. horatius & ceteri boni poete a roma ad conseruandam sanitate viderunt}

Spectemus vacuum romanis vatibus ædem
^{oculos es} ^{prope}

Mox etiam si forte vacas: sequere. & procul audi
^{afferat}

Quid ferat & quare sibi necata uterq; coronam.
^{ferunt} ^{vulneribus} ^{aduersariuz} ^{nostrum}

Cedimur. & rotidem plagis consummim? hostē
ⁱⁿ ^{nos} ^{vlos ad mitti nocens vel} ^{vlos ad vespem}

Lento samnites ad lumina prima duello
^{tale est iudicium poetarum seiplos laudantū}

Discedo alceus puncto illius. ille meo quis
^{qui in elegia floruit}

Quis nisi callimachus. si plus ad poscere visus
^{voetur} ^{ille bonus poeta}

Fit minernius & optiuo cognomine crescit

Multa fero. vt placem genus irritabile vatum.
^{demissus} ^{fauorem}

Cum scribo & suplex populi suffragia capto
^{nam nimia laudis cupiditate insano eua- nescente autem illa iterum sanus fit.}

Idem finitis studij & mente recepta
^{claudem} ^{lata} ^{temere}

Obturem patulas impune legentibus aures
^{veridentur a bonis poetis}

Ridentur mala qui componunt carmina verum
^{mult poete} ^{laudant se mutuo}

Gaudent scribentes. & se venerantur & vltro
^{non laudeo} ^{sedm opinion. m}

Si taceas. laudant quicquid scripsere beati
^{tu} ^{eorum}

SVFFRAHIA populi Fauorem poete turbe.

FINITIS studiis & e- dum hoc scribo ex nimia cu- piditate laudis insano de in- de cum desiero euanescente illa cupiditate fio sanus et nō postū vltius pati que pacie- bar. Vult ergo poeta oino eis- ciendas cupiditates. Vnde di- cit Aristotiles li. iiii. moralium Cupiditates non debere esse magnas: quia rationē detur- pant: quāobrē inquit medio- cres sunt ipse & perpauce & ratione nō aduersentur. Et vt viuere puerū sub pedagogi p̄ ceptis oportet, sic et cupiendū vis cupere debet: vt ratio iu- bet. Vnde temperati vim cu- piendi concordem esse cū ra- tione oportet: quoniam vtriusq; propositum est honestas atq; vir temperas omnia cu- pit vt oportet hoc modo & ipsa ratio dicitur. Trahit autē appetitus nos aduersa sed de- bet a ratione comprimī. Vnde vult Aristotiles virtutes morales consistere in appeti- tu sensitivo. & maxime fortē tudinem & temperantiam. Nam cū appetitus fertur ad res vaneas: & ratio cōpri- mit appetitum: & ipsum eri- git ad ea que prestare debet cum decore sit fortitudo. Et illi qui sunt ad voluptatē p̄ pe- si modo. ne in ipsis rō peni- tus prostrata sit: erubescat di- cere se voluptate teneri: ob qd̄ intelligitur voluptatem non cōuenire homini i genuo: sed repudiandam esse cū rationi humane nature inimica sit.

GAVDENT scribentes Stulti poete gaudēt inuicem se laudantes sed qui cupit res- ctum scribere poema exhibe- bi se censorem suis scriptis: et audebit mouere loco. i. mu- tare quecūq; aut ornatu aut grauitate carebunt.

LL v

Liber Secundus

a INVITA recedant. Quia nescio quo pacto ita placent tibi ut vix sustineas illa res mouere.

b ET versentur inter penetralia veste. id est penitus herant intimo animo. & trāstatio a dea vesta cuius sacra res condita essent.

c OBSCVRATA diu. Reuocabit quedā prisca verba que quamuis pulchra sint tamen exoluerant et in obliuione iacent.

d SITVS. Vetusitas. Situs est humescens quedam lanugo & mucor exorrens in locis qui non frequentantur. Vir. Per loca fenta situ cogunt noctemq; profundam. sed capitur pro senio & pro iis que ab vsu remota sunt. Virgil. En ego victu situ.

e ASCISSET noua. Formabit & ipse noua quedam que splendorem habeant.

f GENITOR vsus. Nam vsus verborum parens est. Vnde in arte poetica dixit. Multa in nascitur que iam ceciderunt. Que nunc sunt in honore vocabula si volet vsus. Que penes est arbitriū & ius & norma loquendi.

g VEHEMENS. Erit vehemens & copiosus & similis fluuio qui tamē nō sit turbulentus ut nihil obscurum & non defecatum afflit in illa vehementia.

h DIVITE lingua. id est propterea quod linguā latinā adinueniendis uouis verbis ditiozem reddet.

sed recessu uelau dandū

At qui legitimum cupiet fecisse poema:

Cum tabulis animum censoris sume honesti

Andebit quæcunq; parum splendoris habebunt.

Et sine pondere erunt: & honore indigna ferent

Verba mouere locō quamuis inuita recedant

Et versentur adhuc inter penetralia vestæ

Obscurata diu populo bonus eruet: atq;

Proferret in lucem speciosa vocabula rerum:

Quæ prisca memorata cathonibus atq; cethegis

Nunc situs informis premit & deserta vetustas

Ascisset noua: quæ genitor produxerit vsus

Vehehemēs & liquidus & puroq; simillim⁹ anni

Fundet opes: latiumq; beabit diuīte lingua.

Luxuriātia compescet nimis aspera sano

Leuabit cultus: virtute carentia tollet.

Ludentis speciem dabit: & torquebitur: ut qui

Nunc satyrum nunc agrestem cyclopa mouetur:

Prætulerim scriptor delit⁹ inersq; videri.

Dum mea delectent mala me. vel deniq; fallāt

Quam sapere & ringi fuit aut ignobilis argis

Qui se credebat miros audire tragædos

In vacuo let⁹ sessor plausorq; teatro:

Cætera qui vite seruaret munia recto

More bonus sane vicinus, amabilis hospes.

i LVXURIANTIA Sefus. nā ut bon⁹ agricola ea que in arboribus nimis luxuriant aut in segetibus cōpescit Sic & bonus poeta que nimia sunt tollet: & ut inculta rura cultu miciora reddunt. sic aspera que in versu sunt artificio lenientur.

k LVUDENTIS specie dabit. Sefus est. Nam ut ille qui ludit varios affert motus: sic poeta ut seruet decorū accōmodat verba & sententias personis: quas inducit.

l NVNC satyrū & c. Veluti per synecdochē. ut si dicas mouetur caput. Sēt. nīa autē est. Veluti minus alio motu vitur cum agit satyrū lasciuū & leuem. & alio: cū agit cyclopa vastū & agrestem. sic & poeta alio modo hunc alio illū describit. ut vtriusq; naturę decorum seruet.

m PRÆTULERIM. Ex persona sua stulticiā nōnullorum arguit qui malūt haberi stulti & deliri dū ita habenti ingenio sint non aduertertes sua enata delectentur suo poemate et decepti putēt illud rectū quam ita sapere & cognoscere errores vnde corrodantur ira & anxietate dū illos considerant et emendare posse desperent. Cupiunt deniq; similes esse cuidam argiuo qui quidam cū in reliquis rebus agendis non esset insipiens tū in hoc vno desipiebat. Veniens enim in theatrū vbi nulli ludi nulli spectatores essent putabat se videre ludos et histriones illos agētes.

n CETERA munia. id est munera. Nam in vita degenda poterat seruare officia si nō illa recta que itoici cathortonia appellant (saltem mediocria.

o NON insanire Non mis- nus irasci seruis . si vt vinum educerent ad potadum in la- gena ab eo impressum ape- riendo lesissent. Dixit autem non insanire satyrice tanq; si dicat esse multos qui ab hu- iuscemoditira no facile possit abstinere.

p MERACO. idest mero- q. valido & potenti.

q NIMIRVM sapere . Sensus est. Sapientem cu esse qui carmina & hęc puerilia cōcedat iuniori etati. Ipse aut querat no quo pacto modu lerur carmina sed moduletur actiones vere vite vt nihil no bis in ea dissonet sed omnia secundū decorum correspon deant. Nam ea vita expeten- da est que sit animi corporis q; expleta virtutibus: in coq; summū bonum poni neces- se est: quandoquidem id tale esse debet vt rerum expeten- darum sit extremū. Finis er- go humanus est (more phi- losophorū loquor) congrue ter nature viuere. id est adhibi- ta virtute frui primis a natu- ra datis. et in operatione ipsi anime per virtutē in vita per- fecta felicitatem humanam constituit Aristoteles. Posito igitur sine humano virtutes amplexi & operationibus studiosis ad illū nos dirigere debemus: ne frustra nati esse videamur. Cū omnia suū fi- nem habeant. & ad illū om-

modestus sciret Comis in vxorem posset qui ignoscere seruis

Et signo lesio non insanire lagenæ

Posset qui rupem & puteum vitare patentem

Hic iste togatorum opibus curisq; relectus

Expulit helleboro morbum bilemque meraco:

Et redit ad sese: pol me occidistis amici

Non seruastis ait: cui sic extorta voluptas

Et demptus per vim mentis gratissimus error

Nimirum sapere est abiectis vtile nugis

Et tempestiuum pueris concedere ludum

Ac non verba sequi fidibus modulanda latinis:

Sed vere numeroque modosque ediscere vitæ

Quo circa mecum loquor hæc tacitusque recordor

Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ

Harrares medicis: quod quanto plura parasti

Tanto plura cupis nulli ne faterier audes:

Si vulnus tibi monstrata radice vel herba

Non fieret leuius: fugeres radice vel herba

Proficiente nihil curiare: audieras cui

Rem dii donarent illi decedere prauam

Stulticiam: & cum sis nihilo sapientior ex quo

Plenior es tamen vteris monitoribus iudem

At si diuitie prudentem reddere possent

Si timidum cupidumque minus te, nempe reuberes

ni conatu ac studio dirigan- tur: & contendant: & cu sim- pliciter & reuera bonum hu- mane voluntati obiciatur: et affectabile sit. idq; virtutem esse dicimus & quicquid ab ipsa proficiscitur.

r Si tibi nulla & c. Quemadmodum a medico remediū peteres si nullis po- culis sitim sedare posses: sic cum nimis cupiditatibus & reliquis animi perturbationi- bus labores medicinam de- bes a philosophia petere

f AVDIERAS cui & c. Hoc dicit ideo diuitias appetisti quod audieras te stulticiā cariturum cū diues esses. Postq; diues ad sapien- tiam nihil promouisti. & ne copias facultatesq; sectaris. sed adhuc audies opulentie laudatores: quibus iā semel credendo deceptus es.

t AT si diuitie & c. Si quis diuitie reddere te prudentem possent pudore a quo quam questu vincere afficens & auarior te syllus esset quippe cum preterit & minus cu- pidos & minus timidos ho- mines faciant si modo id ve- rum esset viueret in terris eru- besceres ait si te quisquā esset auarior & ideo sapientior si quid opes sapientiam dature essent.

Liber Secundus

folo

v LIBRA & ere. Verba iurifconsultica Vendicio enī firmatur cum per librū expēsa pecunia penes ipsum precium ostenditur. Vnde libri pens huiuscemodi restituati onibus adhiberi solet de qua cōsuetudine latius apud Plinū inuenies.

x MANCIPIAT vsus Quam ipsi iurifconsulti vīu capionem appellāt.

y QVI te pascit & c. Ostendit nihil interesse vtrū emas tibi in dies quae pertinet ad victū an ex agris tuis pro ueniant. Nam etiam ea que ex agris tuis percipis a te emūtur. sed datā est olim precium cum agrum emisti.

z OCCAT. Iactum semē in agro matris operit.

a TE dñm sentit. Nā si oribus ille cuius est ager vendet tibi frumētum iam ille ager tuus esse videtur. Nā si das villico nūmos & accipis ex agro pullos ova vinū vnam tu paulatim mercaris illum.

b PAVLATIM. q. d. maiori tuo commodo.

Viueret in terris: te si quis auarior vno:

illud

Si proprium est: quod quis libra mercatur & are

iurisperitis pprium reddit

Quaedam si credis consultis mancipat vsus

p orbis villos diuino

Qui te pascit ager tuus est & villicus orbi

obruat

Cum segetes occat tibi mox frumenta daturus

cuius villico

vnum

Te dominum sentit: das nummos: accipis vnam

vno

Pullos: ova: cadum temeti: nempe modo isto

dando modo duas modo tres nummos

7 sic cum maiori commodo tuo quam si semel daret

Paulatim mercaris agrum fortasse trecentis

Aut etiam supra nummorum millibus emptum

quod differens est

paulatim empto

simul soluto

Quid refert viuas numerato nuper an olim

ille qui simul soluit vt dicitur illius oppidi

illius oppidi

Emptor aricini condam veentis & arui

scz non cenare de non empto

Emptus cenat olus quamuis alior putat emptis

frigidam

frequentem calefacit

Sub noctem gelidam lignis calefaciat ahenum

ad illum locum

arbor illa

plantata

Sed vocat vsq; suum: qua populus affita certis

terminis agrorum vicinorum

Limitibus vicina refugit iurgia: tanquam

in

velocis

Sit proprium quicq; puncto quod mobilis horae

Nunc prece nūc precio nunci nūc morte supma

alterno

Permutet dominos. & cedat in altera iura

ita

rerum suarum

Sic quia perpetus nulli datur vsus: & heres

i. q. d. liber heres habet alii heredes.

Heredē alterius velut vnda superuenit vnda.

ompla rura

in quibus continentur frumēta

Quid vici profunt aut horrea: quidue calabris

more aliis inferius

Scribis adiecti lucani: si metit orcus

quia a morte ne no potest redimi.

Grandia cum paruis non exorabilis auro:

preciosos lapides

6

Gemmas marmor ebur tyrrhena sigilla tabellas

c EMPTVM cenat olus Is enim qui olera & reliqua ex agro quem olim emit cenat. emit ille olus quauis nō ita putet.

d SED vocat & c. Stulticia nostra facit vt illa que sunt attributa nobis certis terminis qui lites inter nos & vicinum prohibēt nostra esse credamus. Sed nihil aliud cuius proprium esse potest quod illi vel precibus vel precio vel vi vel morte auferri potest. Proprium enim diffiniunt id esse quod vni soli & semper competit.

e SIC quia perpetuus. Stulticiam summam esse concludit cum nihil nobis perpetuum esse possit velle mīta possidere.

f ORCVS. Pro morte posuit que inexorabilis est.

g VYRRHENA sigilla. Statuas in tyrrhenia. id est hec truria fabrefacta. Sigillū autem paruum signū. Plinius autem signa tuscania ponit que in hec truria factitata sunt

h TABELLAS picturas

h HERODIS palmetis: Herodes iudeorū rex fuit. Ve rū. ut ait Plinius palmę glo rīa iudea inclita est.

i FLAMMIS. Nam vt ait Maro. Sepe etiam steriles incendere profuit agros.

k GENIUS. Naturę deus est. Platonici enī vt ait apu leius de demonio socratis de monas quos genios et lares possumus appellare mini/ stros deorū arbitranē custo/ descq; & hominū interpretes si quid a diis velint. Ergo q melioris meriti i corpore sūt nostro genii dicūtur. Corpo ri renūctiantes lemures. Tū si domos incurfionibus infe starēlarę appellabanē. Cō/ tra si boni fuerint lares fami/ liares. Sententia ergo sit vt di uersitatem ingenii duorū fra trū inter se cognoscat ipse ge/ nius comes ipsius hūmānis.

l ASTRUM nature deus. id est influxū proueniēte ab astro quod nobis nascenti/ bus presuit.

m QVODq; caput. Quia quot homines tot ingenia.

n VVLTV. Ipsi animi af fectibus qui in vultu apparēt

o ALBUS et ater. Prouer/ bialiter dixit. Albus propter virtutes, Ater propter vitia.

p VTAR ex modico Expsona sua describit quo genere vitę vtendū sit. Et in primis iubet pellendā avari tiam & ambitionem. Nam ambitiosus miser est: quoniā seruit affectibus honores enī bonis viris sponte offerunē. ambitu autem aucupari & consecrari turpissimū est. Et qui id facit non est sui iuris. Due mediocritates sunt: que versantur cista pecunias. Li beralitas et magnificentia. sic due sunt circa honores. ma/ gnanimitas: et medtocris ap petitio honoris ad magnani mitatem. is honorū appetio ne exuperat: ābitiosus vocat Nā appetit plus quā oportet. Ille autē deficit qui iustos honores spernit, & dicit va cās honoris appetitione Phi

Argentum vestes getulo murice tinctas. ^{aliqui} ^{pisca cuius sanguine tingitur purpura.} ^{ut prodig⁹}

Sunt qui non habeant, est qui non curat habere: ^{q; duobus gemellis} ^{ociant} ^{q; est prodigiosū.}

Cur alter fratrum cessare & ludere & vngui ^{p. diuile ponitur} ^{feratib;}

Præferat herodis palmetis pinguibus: alter ^{oppulētus} ^{noctem} ^{solis}

Dives & importunus ad vmbra lucis ab ortu ^{pitus incultum} ^{fodiendo}

Siluestrem flammis & ferro mitiget agrum ^{noute vntus cuiusq; hominis} ^{regit}

Scit genius natale comes qui temperat astrum ^{genius dico} ^{q; in vnoquoq; homine nascitur & moritur}

Nature deus humane mortalis in vnum ^{specie} ^{genius} ^{lectus ppter prosperitatem.} ^{tristis ppter aduersitatem}

Quodq; caput vultu mutabilis albus & ater ^{oportunitas rei}

Vtq; ex modico: quantum res poscet aceruo ^{summa}

Tollam, nec metuam: quid de me iudicet hæres: ^q ^{a parente}

Quod non plura datis inuenerit: & tamen idem ^{hæere aduerentiam} ^{p liberali polute} ^{l. a. pdigo z} ^{lucurioso}

Scire volam: quantum simplex hilarisq; nepoti ^{ab}

Discrepet: & quantum discordes parcus auaro ^{refere} ^{ita fugienda auaritia vt tamen non admittatur pdigalitas} ^{non}

Distat enim spargas tua prodigus: an neq; sūptū ^{quod est largi} ^{quod est auari} ^{acquirere}

Inuitus facias: neq; p̄ura parare labores ^{sacra minerue intelligit}

Ac potius puer vt festis quinquatribus olim ^{cum gratiarū actione}

Exiguo gratoq; fruaris tempore raptim. ^{quia aliquis cogitur ad turpia.}

Pauperies imunda procul domus absit: ego vtrū ^{sp̄era}

Naue ferat magna an parua ferat vnus & idem ^{quia} ^{vegatur} ^{superbia}

Non agimur tumidis velis aquilone secundo ^{non semper tristamur}

Non tamen aduersis atatem ducimus austris ^{sapientia} ^{dignitate} ^{habitatione} ^{3 possessione}

Viribus: ingenio. specie: virtute. loco. re.

Extremi primorum: extremis vsq; priores

losophus de prouidentia dei scribit. Qui mentē suā plurimō dominatui ac pessimo rū subiecit: cupidinis: dolo rī: stulticie: iniusticie: ambiti onis felix atq; beatus esse nul lo modo poterit etiā si vulgo beatus appellet. Insuper dicit philosophus. Qui glie adeo cupidus est. vt vel a malis lau dari cupiat. Hūc improbiū esse necesse est: quippe vnum quodq; suo simili gaudet.

r SIMPLEX & hilaris. Pro liberali posuit. Simplex igit a quo absit nimis luxus. Hilaris aut a quo absit tristi cia auaritię. Dicit enim ita fu giendā auaritiā vt non ad mittat prodigalitas.

r QVINQVATRIBVS. Sacra minerue que quinto die postidus et quinq; die/ bus celebrant.

t VTRVM naue. Idē enim ero vectus siue magna siue parua naue. Laudat autē me/ diocritatē. eaq; se contentū demonstrat. Poeta vsq; ad fi nem operis persuasit medio critatem & temperatiā nam qui fouet mediocritatē: & cu piditatibus sinē imponat ve re ociosus est. Vnde dicit Se neca Nō qui parū habet. sed qui plus cupit pauper est. Et ille beatissimus est et securus sui possessor: qui crastinū si/ ne sollicitudine expectat. Et liber est in ocio: cui libertas propriū est. vt quis viuat vt vult. Libertas aut vt vo/ lūt stoici est potestas operan di qua stulti et mali omnino carent. Et scdm Ciceronē in paradoxo est potestas viuen di vt velis: & ille viuut vt vult qui recta sequitur q gaudet offiū cui viuēdi via cōsidera ra. atq; p̄uisa est qui legib' nō ppter metū parēt: sed eas seq tur atq; colit quod salutare maxime iudicat. qui nihil di cit: nihil facit: nihil cogitat: ni hildeniq; nisi libēter ac libere Nec est villa res.

v VIRIBVS. Valitudine corporis.

x SPETIE. aspectu:

z LOCO. Dignitate.

Liber Secundus

a **SOMNIA** terrores & c. Hec omnia ad superstitionē referuntur.

b **SAGAS**. MIRE dicit sagas mulieres magicarū rerū & carminū scientes tanq̄ factis agas: & multū agentes vt magos dicimus. q. magnos a rebus quas se p̄ficere iactāt.

c **NOCTVRNOS** lemures. Vmbas vagantes hominum ante diē mortis. & ideo metuendos: & putant lemures esse dictos. q. remuros a Remo cuius occisi s̄mbas frater romulus cum placare vellet lemuria instituit. id est parentalia que m̄ se maio per tridū celebrari solent ante additum anno mensem februariū ob quam rem maio mense religio est nubere et itē martio in quo nuptiis habitō certamie a minerua mars victus est & obtenta virginitate minerua nerine appellata est.

d **PERTENTAQ;** thessala. Nam thessala multas tu lic veneficas. Virg. Hec se carminibus p̄mittit soluere mētes quas velit & c.

virtutibus virtus

Non es auarus abi; quid cætera: iam simul isto
ad opus tuū

Cum vitio fuge: rite caret tibi pectus inani
p̄ hec omnia intelligit anxiā & sollicitudinem

Ambitione, caret mortis formidine & ira
visio somnorum veneficas

Somnia, terrores, magicos, miracula, sagas
ymbas vagantes paruipendit

Nocturnos lemures, portentaq; thessala rides
dico cum gratiarum actione

Natales grate numeras ignoscis amicis.

Lenior & melior sis accedente senectate
exacto

Quid te exempta spinis de pluribus vna
.i. si nescis vt vitare illo qui vitare scit

Vivere si nescis: decede peritis:

Lusisti satis: edisti satis, atq; bibisti
ergo a vitio recedere vitio imbutū

Tempus abire tibi est: ne potum largius aequo
decides te quam magis lasciuire deceat

Rideat & pulset lasciuia decentis ætas.

e **QVID** te exempta. Allegoria quid p̄dest inquit vno te carere vitio & a tā multis possessum esse spinas autē animi perturbationes ac vitia appellat illis enī assiduo pungitur transuerberat animus.

f **VIVERE** si nescis. Da locū inquit melioribus qui vitare sciunt atq; tibi succedūt. q. d. Viue recte & relinque ludum & comestiones et potationes que vita nostra non est sed pecudis.

g **TEMPVS** abire tibi: Vtrum quis deus iam te vocat an quia diu multūq; vixisti & mire in fine operis de fine disputat vite.

h **RIDEAT** & pulset. Aetas iuuenilis q̄ magis lasciuire decet quam senilem. Probeni Iuuenalis monet. Quedam cum prima recesserunt crimina barba.

Elaboratum impressumq; est. Hoc elegans. Ornatum: splēdidum: comptumq; Horatij flacci Venuseni. Lyrici Poete opus. cum vtilissimis argumentis: ac imaginibus pulcherrimis: in celebri: libera: imperialiq; vrbē Argentina. opera & ipensis sedulis q̄q; laborib; Prouidi viri Iohānis Reinhardi cognomēto Gūrniger ciuis eiusdē vrbis argētinentis: q̄rto idus Marcij, absolutū vero Anno domini M. cccc. xcvij.

Directorium index Verborum et rerum

Baurus. i. b.	Amenum. xvi. b.	Aristippus. clxxi. m.	Brenni. lxxxix. f.
a Bnepos. i. b.	Amitio. iij. t.	Armenia. xxxvij. n.	Briarirus. xliij. z.
Accipiter. xxx. c.	Amicus. viij. c.	Aruisium. c. b.	Brittanis. xix. m.
Acer. vi. b.	Amites. xcij. k.	Arix. iij. d.	Brutus. xij. d.
Acris. eodem.	Amphora. cx. p.	Asellius. cxlix. a.	Bustum. li. z.
Acharota. v. n. liij. m.	Ampulla. cxxxix. n.	Asinius pollo. xxxi. s.	Bimaris. vij. d.
Achilles. xliij. l.	Amor. ci. n.	Asperum. ij. r.	
Acidū. cxlix. f.	Amistis. xxix. m.	Assaricum. ciij. k.	c Admus. cxiiij. t.
Acinum. cxiiij. i.	Anacreon. xvi. s.	Assis. cxvij. x.	Cadus. xxxvij. d.
Acynacis. xxij. e.	Ancilla. xxxiiij. f.	Astrum. ccvij. l.	Calenū. xviii. m.
Acroceraunia. v. z.	Ancillare eodem.	Assyria. liij. x.	&. xxv. f.
Acutum. ix. d.	Anculi eodem.	Atropos. xxxiiij. v.	Calidus. cc. iij. z.
Acutus. x. d.	Angiportus. xxi. g.	Atrum. xxx. y.	Calo. clxxxvij. l.
Adamas. vij. n.	Anilis. cxiiij. d.	Attagen. xcij. r.	Calones. lxxv. f.
Addicere. vij. e.	Anima. v. g.	Attalus. i. v.	Caluarina. i. z.
Adria. v. s.	Animus eodem.	Attaus. i. b.	Callere. x. h.
Adriaticū mare eodem.	Antemne. xiij. f.	Auaritia. lxxxvij. a.	Callidus eodem.
Ador. clxv. n.	Antigragus. xvij. g.	Auctoratus. clxvij. p.	Cambises. xxxij. e.
Adorea. lxxx. a.	Antiochus. xxxvij. v.	Aufidus. lxxxiiij. i.	Camillus. xij. n.
Aecus. xli. x.	Antiochus. lvi. b.	Augurium. lxxi. l.	Caminus. clxxxiiij. q.
Aedis. xxiiij. d.	Antimachus. cxij.	Aulon. xxxv. y.	Camene. cxliij. k.
Aegeum mare. i. z.	Antiphates. cxij. k.	Auria. xx. c.	Campus. viij. q.
Aegenia eodem.	Antiphonifare. xlv. k.	Auus. i. b.	Camus eodem.
Aegida. xiiij. l.	Anticira. cliij. f. xvi. i.	Auspex. viij. d.	Canities. xxxix. f.
Aegyptus. xliij. t.	Apennin ⁹ . cv. r.	Auspiciū eodem.	Canicula. xvi. r.
Aemenia. xxx. q.	Aphricus. i. c. & v. n.	Auster. xliij. s.	Canidia. xcv. a.
Aemus. x. h.	&. lxvij. a.	Autumnus eodem.	Canis. ij. c.
Aeolicus. v. m.	Apoteca. clx. d.	Ayax. viij. y. & iij. p.	Cantabri. xxxv. k.
Aestuarē. xxxv. m.	Apulia. liij. i.		Cantor. cxij. v.
Agaso. clxx. g.	Appelles. ccij. m.	b Abilonici. x. b.	Canusini. cxliij. y.
Agere. vij. e.	Apollo. xv. g. & cix. q.	Bacca. clxiiij. i.	Capella. xvi. f.
Agnatōis ascēsus & de-	Aqua. ij. q.	Bactra. lxxiiij. c.	Capra eodem.
scensus. i. b.	Aquarius. cxxij. s.	Baie. xlv. b.	Capree. clix. v.
Agne. cxxvij. c.	Aquila. cxxvij. r.	Balan ⁹ . cxliij. c. z. lxxiiij. p.	Caprificus. xcv. k.
Agrestis. cxiiij. s.	Aquilo. xxxvij. o.	Balatro. cxxiiij. c. &	Capricornus. xliij. e.
Agila. lxxxij. l.	Arabia. lxvij. k.	cliij. t.	Capripedes. xlvi. n.
Albanus. cix. e.	& xxiiij. a.	Balbutire. cxxvij. h.	Caput. ij. s.
Albunea. viij. q.	Arabulus. cxxxv. h.	Baratrum. clxxxvij. i.	Cardiaci ⁹ . cliij. z. cliij. t.
Alceus. ij. r.	Arbutus. ij. o. & xvi. g.	Barbiton. ij. v.	Cardo. xxi. e.
Alcides. xi. x.	Arbusta. xlviij. l.	Barrhis. cij. b.	Caripis. xxij. p.
Alfenus. cxxx. l.	Arcere. iij. d.	Barrus. cxxxvij. q.	Carmen. iij. o.
Alga. lxiiij. p.	Arbuscula. cxlv. y.	Bassaris. xvij. n.	Carpētinū mar. lxxxix. e.
Algidum. xvij. e.	Archaicus. clxx. vi. a.	Batina. liij. n.	Carpatos. xxvij. g.
Allec. clix. l.	Archilochus. cxv. h.	Belides. xliij. t.	Cassius. clxxvi. m.
Alligurire. cxxix. e.	Architas. xxiiij. a.	Bellorophō. lxxxvij. g.	& xiiij. d.
Allium. xciiij. c.	Arcta toga. clxxxvi. x.	Berecīthus. lxxv. p.	Castalia. liij. k.
Allobrox. cv. f.	Arctus. xxi. c.	Bidental. cxx. h.	Castor. cxcij. q.
Alpes. xci. g.	Arcturus. xlix. s.	Bile. xiiij. d. & cxcv. c.	Castrametari. ij. v.
Altilis. clxxx. s.	Area. i. t. & dxxxiiij. k.	Bion. cc. iij. n.	Castrum eodem.
Alueus. clxvi. l.	Argros. viij. m.	Bithinus. xxvij. f.	Catuli. ij. c.
Alueolus. eodem.	Ariadnes. xlvi. y.	Blaterare. clxvi. p.	Cattus. x. d.
Ambrosia. xiiij. p.	Aritia. cxxxiiij. e.	Bosportus. xli. t. z. xlviij. f.	Caucasus. xix. e. z. xci. h.
Ambubaya. cxxiiij. a.	Aristarchus. cxix. s.	Bostonides. xlvi. c.	Caudiū. cxxxv. o.

Directorium vocum

Cecubum. xvij. k	Coruus. cxlix. g.	Depygis. cxxvi. g	Eriþhra. i. e
Celebs. lvij. f	Crates. xcij. n.	Deterere. vij. l	Erro dxvij. v.
Cenaculum. cxxxij. x	Cressa nota. xxix. h	Detestari. ij. z.	Erugo cxvij. z
Centaurus. xvij. h.	Creta. i. b.	Dicere. vij. e	Eschinus. xvi. r.
Centimanas. xliij. z.	Crispinus. cxxliij. p.	Dies solidus / festus / p / festus / & intercisus. ij. l	& cxxxix. n.
Centipes. xli. d.	Critici. cxc. vij. g	Diesper. xxvij. d	Esseda cci. o
Centullis. cliv. o	Cruſta. cxxij. q.	Difficilis. xij. d	Eternare lxxxix. b. :
Cereus. cxiii. e	Cubare. v. h.	Digentia. cxcij. d	Euander cxxix. k
Ceritus. clvii. s	Culina. cxxxiiij. c.	Diluuium. iij. f	Eupolis cxxx. a
Cefaries. vi. f.	Cululli. xxv. h	Dimidiatum. v. h.	Europa lxxi. b
Cespes. xvii. q.	Cumbo. v. h	Dimidium eodem.	Eurus xxij. s. et. lxxiiij. q
Cetarium. clxi. a.	Cuneus. xxvij. r	Dyndimene. xv. f	Eufidius. cxxiiij. i
Cherilus. cxvij. r.	Cupennius. cxxv. a.	Difcinctus. cxlvij. r.	Euterpe ij. r
Chia. c. b.	Cupido. iij. z. & xij. b.	Difcus. vij. k	Eutrapelus. cxcij. z
Chimera. xliij. y	Cupressus. ix. m.	Dithyrambi. lxxvij. q	Examen. xxvij. g
Chios. clxxxij. b.	Curius. xij. m	Diuus iij. i	Excipere. lxi. d
Chorus. ij. p. & cix. o	Curriculo. i. h	Dolare. cxxxiiij. q	Exlex. cxv. t
Cicer. clv. f.	Cibeles. cxxvij. e	Dolium. xcij. o.	Expiare. iij. r.
Cidas. xiiij. q.	Cybiratica. clxxvij. i	Dorienses. c. f	Exquifite. xcvij. v.
Ciconia. xcij. l.	Cyboria. xxxvi. n	Dragma. dxvi. f	Extudo. dxvij. v
Cicuta. xcij. b.	Cyclopes. vi. k.	Drusus lxxxix. l	Exurdo. dxix. q.
& clv. x. & cciij. k.	Cydonia. lxxxv. s	Duellus. xl. v	f Aba. clv. f.
Circes. ij. d.	Cyminu. cxcv. a	Duellum. lxxix	& clxxiiij. q.
Clazomene. cxxxix. e.	Cinthius. xvij. b	Durias. xl. s	Fabrici ⁹ Licinius. xij. k
Cleopatra. xxix. a.	Cyprea. i. y.	Prepositio. i. c	Fama. xij. q.
Cluens. xlviij. n.	Cyprus. v. c. et. lxxiiij. q	Quacus lxxv. k	Fas. v. f
Clitella. cxxxv. k.	Cyrena. i. r	Eatas. xxvij. l	Fasces. xi. e.
& clxxxv. e.	Cyrius. xxxij. e.	Ebur. cci. r	Fascenina. cc. l
Cloto. xxxiiij. v.	Cythera. i. z	Echo. xi. d	Fateri. cxliij. d
Coactor. cxxxvij. a.	Cytherea venus. vi. h	Edo. i. c	Fatigare. iij. l.
Cocijta. cvij. d.	d Atria. xxvij. h	Edoni. xxxvi. r	Fauere. xlviij. d
Cocytus eodem	Dama. iij. q	Effutire. cxv. x	Fauilla. xxxv. a
Codrus. lxxv. i.	Damalis. xxix. l	Egeon. xliij. z	Fauni ⁹ vi. d & lvi. l
Colchis. xl. p. 2. xlvij. x.	Danaus. i. e. & xliij. t.	Egregius. xxx. g	Faunus. lv. a. & vi. p
Collis. vij. q	Danubius. lix. l	Egrotare. cxxxvij. p	Fax. lxxxvij. n
Coma. vi. f.	Dapes. xxvi. i	Eiulare. vi. h	Felix. v. o
Comes. vij. c	Dardanus. xiiij.	Elegiacum cxij. g	Femen. xcix. f
Compile. cxxiiij. q.	Daunia. xxxij. h	Elephas. cci. p	Ferentum. liij. o
Concaua. liij. z	Daunus. lxxv. h	Eluceo. i. c	Feriatu. lxxxij
Concentus. clxxxvij. t.	Dauus. dxv. b. et. c	Eluere. dviij. f	Ferula. cxxx. h
Concha. xxxvi. o.	Decempeda. xliij. n	Emilium. cx. a	Ficulnus. cxi. c
Concinnus. cxxvij. i.	Decus. i. f	Emitto. i. c	Fides. dis. xl. l
Conditio. ix.	Dedalus. v. k. 2. cxlvij. q	Empededes. cxx. d	Figulus. cx. q
Condictio. eodem.	Deicere. dxix. c	& clxxxv. l	Fili. cxxvij. z
Conducere. cxxij. c	Delassare. cxxij. i	Emungere. cxxxi. d	Fistula. lxxv. r
Confiteri. cxliij. d	Delon. xvij. f	Ephesum. vij. c	Flagitare. xxvi. a
Coniurare. xiiij. g.	Deleo. cxxx. z	Ephira. vij. d	Flauus. cxxxvij. n
Conspirare eodem	Delphos. vij. g	Epicuri. xv. b	Flere. vi. h
Conuallis. vij. q	Delmatia. xxij. q	Ericina. iij. x.	Focus. ix. e
Copula. xiiij. r	Democritus. cci. t	Erigere. dxix. c	Fores. xxi. c.
Corinthus. vij. d	Denarius. dxvi. f	Eriranthus. xvij. f	Forma. cliv. n
Cornix. lxxxvij. m.	Denumidia. xlv. q	Erinacius. xvi. r.	Formica. cxxij. r
Cos. xxxvij. e.	Depromere. ix. g		Fornicari. clxxxvi. o.

et rerum Index

Fornix. eodem.
Fortitudo. l. c
Forum. xcij. v.
Frons. ij. i.
Frustrare. clxij. c
Fruticetū. lxi. c.
Fucus. cxxvi. a.
Fugax. xli. l
Fundum. xij. o
Fundus eodem
Fur. x. k
Furcifer. clxvi. q
Furnus. clxxxiiij. k.
Furtum. x. k.
Fuscus. cxliij. f
g **Ades.** xxxij. x. &
 xxxv. i
Galba. cxxv. h
Galeus. xxxv. p
Gallonus. cxlix. x
Garganus. xxxvij. p
Garro. clx. l.
Garrulus. cxxx. h
Garrum. clxix. x
Gaza. xiiij. b.
Gaudiū. iij. p.
Gelonus. xxxvij. g
Gemelli. clxxxij. b
Gene. xij. g.
Genius. xi. c. &
 lxiiij. t. & ccvij. k.
Gentes. iij. g.
Gentiles eodem
Gerio. xli. n.
Gerius. dxiiij. c.
Gesa. cxlvi. m.
Gestire. xxxiiij. a
Globus. clxxxvi. l.
Glutire. cxxiiij. g.
Gluto eodem.
Gnidus. xxiiij. b.
Gnosius. xiiij. o
Gracchus. ccv. o
Gragus. xvij. g
Grando. iij. b.
Grassare clxij. o.
Gregatius. cxxxix. c
Grex. xxx. g
Grus. xcij. l.
Gurges. xxxij. g
Gurgulio. cx. i
Guttus. cxxxix. o.
h **Adria.** xxxvij. c.
Hanibal. xl. t.
Hebr⁹ lxx. xz. clxxxix. g
Hecaten. cxli. a
Hedera. ij. g. & h.
Hedi. xlix. t.
Helicō. xi. f. & cxxvi. g.
Heniochus. lxi. p
Hereo. iij. p
Hermogenes. cxliij. m
Hermia. cxiiij. t
Herniosus. cxxiiij. h
Heroas. xi. c
hēpia. xxij. t. z. xxvij. c
Hesperus. xxxvij. r
Hetruria. iij. v.
Hetruscus eodem
Hiare. cxxvi. e
Hibrida. cxxxix. c
Hinire. xliij. o
Hinulus. xx. b.
Hirapita. cxv. z
Hircanū. xxxvij. l.
Humerus. iij. s
Hurpiga. cxxvi. g.
Hyades. v. p.
Hydaspes. xix. g.
 & clxvij. i.
Hidor. xxxij. a
Hydropsifis eodem
Hymetus. xxxv. r.
 & xlv. p
i **Apiga.** v. f.
Iambus. xv. b. z. t
Ianua. xxix.
Ianus. eod. & dxxij. m
Idus. lxxxvi. a.
Ilia. iij. a
Ilia des. xv. f.
Ilium. eodem
Ille⁹da. cxv. s
Illiricum. xxij. p
Illudere. cxxxij. z
Imitatō. cxv. s
Impransus. cxlvij. n.
Impubes. xxxvij. x.
Inachia. cij. l.
Inach⁹. xxvij. y. z. lxx. h
Inberbis. cxij. d. & f
Inconcinna. cxij. g
Incrustare. cxxvij. m. o
Incubare. v. h.
Incumbo eodem
Incuria. cxvij. p
India maior. xij. c.
 & lxxvij. k
Indocilis. ij. f
Indoctus eodem
Inferie. xxxij. c
Inglu⁹ies. cxxiiij. d
Immunis. xxxiiij. v.
Innumidia. xlv. q
Insolens. vi. k.
Istita. cxxv. x.
Instillare. clxxx. k.
Interluuium. xxi. h
Intestabilis. clv. e
Inuertere. cxxvij. n.
Inuidus. xxxij. h
Inulus. cxlix. c
Iocus. iij. y. & d.
Iones. lvi. v
Ira. xv. r.
Ironia. cvi. l.
Irroro. iij. b
Isi⁹. xvij. h. & lx. g
Ister. xc. y
Ithun. lxxxvij. a.
Iuba. xix. m.
Iuger. xlij. f
Iulium sydus. xij. t
Iuno. lxxvij. x
Ius. v. f.
Iuuenta. iij. h.
Iuventas. iij. h
Iuencus eodem
l **Abeon.** cxxxix. f.
Laced⁹onij viij. o
Lachesis. xxxiiij. v
Lacunar. xlv. o
Loetari. iij. p
Latus eodem
Laganum. cxxxuiij. g.
Lambere. xix. f.
 & cxxxv. f.
Lame. clxxxv. h
Lamentari. vi. h
Lamia. cxvij. e.
Laminav⁹lana. xxxij. p
Languere. xxxij. c
Languor eodem
Lanx. cxlvij. l
Laphatus. clx. l
Laphiti. xvij. i. z. xciij. t
Lardus. clxiiij. r
Lares. xi. c
Larisse. viij. p
Latona. viij. c
Lattare. cxlvij. c
Lauerna. cxc. z
Lectus genial⁹. clxxij. p
Lene. ij. r
Lentus. lxvi.
Leo les. cxxx. z
Lepos. clxiiij. b
Lesboum ba batō. ij. t.
Lesbus. xij. v.
Lethargiacus. clj. z.
Leucote. x. a
Libare. clxiiij. x.
Liber. x. d.
Liberalis. clxxxix. l
Libertas decēbris. clxv. d
Libia. i. r.
Libido. clxxij. n
Libitina. lxxv. c
Libra. xliij. b. &
 clxvi. f
Libum. clxvij. n.
Liburni. xxx. z. et. xci. b
Litia. liij. l
Lico. lxxv. v.
Licurgus. xlvi. a
Liens. viij. z
Ligo. xcvi. s
Ligurire. cxxxix. e.
Limen. xx. i. d.
Lipholentus. xxx. l
Linea. cxxx. z.
Linee amoris. xiiij. o
Linire. xiiij. r. et. xvij. e
Lippara. lxi. z.
Liqueo. x. i.
Liris. xxv. e
Lisippus. ccij. n
Littura. cxvi. d
Litu⁹. iij. v
Lituum. ij. x
Lixa. cxxv. f
Loligo. cxxxij. f.
Loricus. xxiiij. k
Lubricus. xvij. h
Luceria. lx. iij. b
Lucifer. xxxvij. r
Lucina. xc. d
Lucretilis. xvi. c
Lucrinus. xlij. h.
Luculentus. cxxxix. g.
 z

Directorium vocum

Lucullus. cciij. s.	Merion. vij. o. & xv. z.	Nenia. xxxij. l.	Pactonius. cvij. t.
Lucus. viij. t.	Meretrix. xxvij. b.	& lxxij. n. & clxx. ij. r.	Padus. cv. q.
Ludere. xxvi. b.	Merula. cxix. c.	Nepos. i. b. & cxl. vij. i.	Palatum. cciij. p.
& cxxxij. z.	Messagetest xxxvij. n.	Neptunus. lxxij. h.	Palemon. dvi. f.
Ludus. clxxi. e.	Messapiam. v. f.	Nereus. xiiij. e.	Palestra. x. f.
Ludus iter. iiij. d.	Metaurus. lxxxix. z.	Nestor. xv. t.	Paliurnus. liij. t.
Ludicra eodē. z. clxxi. g.	Meuius. cxxvij. m.	Nilus. li. d. & xc. x.	Pallas. xi. q.
Luna. xxxix. i.	Merx. ci. l. clix. b.	Nymphates. xxxvij. c.	& xcvi. m.
Lupanar. cxxxvij. k.	Micare. xij. d.	Niobes. lxxxij. a.	Palma. i. m.
Lupata frena. viij. k.	Micena. viij. n.	Niualis. iiij. b.	Palmes. cv. b.
Lupinus. clv. f.	Migdōia. xl. k. z. lxxij. h.	Niuicum eodem	Palpere. cxlvi. t.
Lupus. xix. i.	Miletus. cxc. m.	Niuosus eodem	Palumbes. liij. l.
Lusor. iiij. d.	Minaces. lxxxv. m.	Nix. iiij. b.	Pan. lxxv. a.
Lusorium eodem	Mirreta. clxxxvij. s.	Nota. xiiij. l.	Panetius. xxiiij. f.
Lustra. cxxxvij. k.	Mirtoū mare. i. z.	Notus. v. r.	Panthera. cci. v.
Pycamben. xcviij. h.	Mirtus. xxx. g.	Nouendiales. cvij. s.	Panthoides. xxij. h.
Lycinus. xcvi. s.	Mitilenem. vij. b.	Nouij. cxxxix. r.	Paphos. xxiiij. t.
Leptote. ij. m.	Modula. clxxxij. b.	Numatius. clxxv. d.	Paranymphus. ij. n.
Lyrim. lxxij. n.	Molofus. clxv. q.	Numa pompilius. xi. c.	Pardus. lxxv. f.
m Acellum. clvi. z.	Momentan ^o . cxxiiij. d.	Numantia. xl.	Parhesius. lxxxiiij. p.
Machina. vi. e.	& clv. v.	Nympha. ij. n.	Pario. xvij. f.
& cciij. b.	Monochordon. cxiiij. o.	Nymphē. xxiiij. e.	Parma. xxxvi. f.
Maganimitas. l. c.	Mons. viij. q.	Nymphus. ij. n.	Parmula eodem.
Magnus. i. b.	Monumentū. iiij. x.	o Befus. clxxxvij. n.	Parra. lxxi. k.
Magus. xxij. s.	Moratus. ix. q.	Obsecrare. xxvi. a.	Parochia. cxxxv. h.
Malchus. cxxv. q.	Morosus eodem	Obsoletum. cvij. r.	Parochi. clxix. p.
Malobatrū. xxxvi. d.	Mors. xxij. m.	Obresto. ij. z.	Parthi. iiij. r. & de eorū
Malua. xxv. n. z. xcij. t.	Mortis tres gradus. v. t.	Occasio. ciij. d.	imperio. xij. y.
Mancus. cxxxv. v.	Mos. lxxxij. k. z. cxxij. f.	Oceanū rubrū. xxvij. i.	Patarea. liij. m.
Mandela. cxciiij. e.	Maschus. clxxxvi. l.	Occupare. xiiij. a.	Patella. clxxxvi. d.
Manes. vi. y.	Mugilus. clx. k.	Ociū. xvij. c. & xliij. t.	Pater. i. b.
Manus. lxxi. n.	Mugire. xliij. o.	Octuffis. cliiij. o.	Patrica orō. iiij. a.
Manubie. iiij. c.	Mulso. clx. i.	Officina. vi. m.	Patruus. i. b.
Marcellus. xij. r.	Munia. xxxiiij. v.	Ohego. cxvi. l.	Panimentū. xliij. c.
Marcus agrippa. vij. d.	Munus eodem.	Olimpicū certamē. i. k.	Paulus emilius. xij. i.
Mare caspiū. xxxvij. l.	Murena. clxix. t.	Olimpic ^o puluis eodem.	Pauper. cxxiiij. b.
Mare creticū. xxi. b.	Murex. xliij. q.	Omasum. clxi. x.	Pauperies. ij. g.
Marica. lxxij. n.	Muria. clx. f.	& clxxxvij. m.	Paupertas. lxxxv. m.
Marseus. cxxv. m.	Muri. iiij. g.	Onix. lxxxvij. t.	Pectines. clx. o.
Marsia. ij. d.	Nustela. clxxx. q.	Operari. lxxij. r.	& xxxij. m.
& xlviij. y. & cxxxix. q.	Mutilare. cxxx. v. v.	Opponere. cxliij. q.	Pecus. iiij. n.
Mascula. cxv. o.	Mutilus eodem	Orcus. xxiiij. i. & cevi. f.	Pedestris. dxiiij. k.
Massicus. ij. k.	Mutius. ccv. p.	Oricum. lvi. o.	Pegasus. xxij. v.
Matinus. xxiiij. b.	Mythynneū. dxix. y.	Orion. xxiiij. p. & liij. p.	Peierare. xxxvij. t.
Mauri. xix. b.	n Arduus. lxxxvij. s.	Orisa. cliiij. n.	Peleus. lvi. v.
Medi. iiij. r.	Natura. cxxvi. t.	Oscia. cxxxv. q.	Pelignus. lxxv. m.
Media stin ^o . clxxxvi. m.	Nuita. xli. g.	Oscines. lxxi. p.	Peleps. vij. i.
Melos. liij. c.	Nausea. c. c.	Oscitāe. cxxvi. e.	& xxiiij. e.
Memphis. lxx. g.	Nautapinus. i. e.	Osculū. xiiij. n.	Penates. xxxiiij. n.
Mendicus. cxxiiij. b.	Nebulo. cxxiiij. g.	Osiris. xlvi. d. z. cxcij. b.	Penelopen. lix. n.
Mercuriale. clij. y.	Nectar. xiiij. p.	Ostrea. cxlvij. e.	Penthe ^o . cxc. h. z. xvi. z.
Mercurius. iiij. k.	Negotiū. xliij. t.	p Acui ^o . cxcvij. m.	Perdere. viij. a.
& xliij. l.	Nemus. ij. m.	Pactolus. ciij. g.	Peregrina. li. p.

et rerum Index

- Perficax, cvi. v
 Peristelides, cxcij. y
 Periurium xxxvij. t
 Permolere, cxxv. z.
 Perna, cl. l. & clx. d
 Persia, xix. l.
 Persicus, xxx. c
 Perstare, dxi. t.
 Peterere, xxvi. a.
 Petoritum, cxxxvij. c.
 Petillus, cxliij. x
 Petus, clxxxvij. d.
 Phalernum, xxvij. n
 Pharetra, xix. t.
 Phaselum, l. z
 Pheax, clxxxvij. d.
 Philodemus, cxxvij. e
 Phocensis, cv. n
 Phrahetes, xxxij. f.
 Phrigius, clx. d.
 Phylera, xxx. d.
 Philippi, xxxvi. e
 Phyon, lxx. b.
 Piaculū, iij. r. et. clxxi. b
 Pictura, cxxij. m.
 Pierius et pierides, liij. c
 Pila, cxlvi. m
 Pilentia, cci. p.
 Pindus, xi. g.
 Pindarus, lxxvij. l.
 Pin^o, xij. i. & xxxij. o
 Pio, iij. r.
 Piper, clx. m.
 Pipleus, xxij. f.
 Pirgus, dxvi. l.
 Pirhus, lvi. a.
 Pirithans, liij. v.
 Placenta, clxix. n.
 Plage, ij. e
 Platanus, xliij. i.
 Plaudere, cxij. s.
 Plebiscitum, cxxij. f.
 Pleiades, lxxxix. k.
 Plorare, vi. h.
 Pocula, ij. i.
 Poculum eodem
 Podex, xcix. d
 Poeta, ij. x.
 Polymnia, ij. s.
 Pomaria, viij. p.
 Pomeria eodem
 Pontifex, cvij. f.
 Pophites, l. n.
 Popina, clxxxvi. p.
 Popino, clxvi. a.
 Populea corona, viij. a.
 Porfene, cv. c
 Poscere, xxvi. a.
 Possum, v. b.
 Posthumus, xl. k
 Postulare, xxvi. a.
 Pratum, vi. g.
 Prelum, xvij. l
 Primum, dx. g
 Proauus, i. b
 Procaces, clxiiij. v
 Procella, xxxvij. m.
 Procus, dx. e
 Prodigus, dxxix. l.
 Producere, cxxxix. b
 Progne, lxxxvij. o
 Promittere, viij. f.
 Pronepos, i. b.
 Pronus, cxlvij. a.
 Prora, xiiij. m.
 Proscribere, cxxxix. b
 Proserpina, cxxij. o.
 & clxij. y
 Prostertere, ij. p.
 Prothea, clxxij. ●
 Protheus, iij. m.
 Proteruus, xvi. b.
 Pruma, iij. b.
 Pruna siluestria,
 clxxxix. c.
 Prysanarium, cliij. m
 Pudor, xx. c. & cxij. t
 Pulumaria, xxix. c.
 Puluis, i. i.
 Punex, x. g.
 Pupis, xiiij. m.
 Puppis, clxxij. x.
 Pupulla, xcvi. a
 Purpurat, xcij.
 Puteal, cxcv. s.
 Patida, dxvi. q.
 Pirha, iij. f.
 Pythagoras, xxiij. h.
 Piga, cxxvi. g
 q. Veste, iij. k
 Questus eodem
 & clxij. n.
 Quintilius, xx. e.
 r. Acemus, xxxiiij. c
 Radere, clx. x.
 Rana, xcvi. m.
 Rancida, clxvi. q
 Rapula, cxlix. r
 Recantari, xvi. x
 Redemptor, cciiij. a
 Regulus attilius, xij. g.
 Remigiū, xij. c
 Repere, cxxxiiij. t.
 Repotia, cxlix. h.
 Repocere, ix. f.
 Rex, xxix. e.
 Rhodanus, xlviij. b.
 Rhodum, vij. a.
 Rimosus, clxiiij. g
 Riualis, cxix. n.
 Robur, v. l.
 Rhodopen, lxx. t
 Rombus, cxxvij. b
 Romulus, xi. b.
 Rora, clxxvij. k
 Roro, iij. b. Ros eodem
 Roscia, clxxij. q.
 Roscius eodem
 Roscius, iij. b.
 Rubeta, xcvi. m
 Rugo, lxxvij. c
 Rudus, clxx. d.
 Ruffo, cxxix.
 Rumor, xij. n.
 f. Aba, xx. iij. e
 Sabellum, cvij. e
 Sabini, xciiij. m.
 Sabinum, xvij. c.
 Saga, xxij. q. & vltimo
 folio, b.
 Sagax, xxxv. h.
 Sal, cxliij. e.
 Salamina, viij. g.
 Salanimem, i. z.
 Salax, cxxv. g.
 Salernum, clxxxvij. o
 Saliare, xxix. b.
 Salicetum, xxxiiij. y
 Salij, xxix. k
 Salustius, cxxv. e. & l.
 Samio, cliij. r
 Samnite, ccv. s.
 Samos, clxxxiiij. d.
 Sanctum, iij. n.
 Sapho, ij. t.
 Sapiens, cl. g.
 Sardinis, xxv. c.
 Sardis, clxxxiiij. f
 Saturnus, xl. a.
 Satyrus, ij. o. z. cxv. d
 Scabere, cxlv. v.
 Scamander, cliij. b
 Scanpra, cliij. m
 Scaurus, cxxvij. h.
 Scaurus parricij, xij. h.
 & cxlvij. e.
 Scelenus, xv. p.
 Scintilla, xxxv. a.
 Scorpius, xliij. c
 Scortum, xxxix. p
 Serinium, cxxiiij. q
 Scrupulus, clxvi. f.
 Scijlla, xxij. p.
 Scythi, xxvij. i.
 Scythicus amnis, liij. a
 Secare, cxliij. k
 Seculum, ij. h.
 Sepia, cxxxij. i
 Seres, xij. b.
 Sericum eodem
 Series, iij. y.
 Semotanam, clxvij. f.
 Setosum, cvi. x.
 Sexquipedal, cxij. c.
 Sexquipedes eodem
 Siccus, xvij. c.
 Signum, xxxvi. y
 Siliqua, clxvi. f
 Silua, xi. k.
 Simois, cliij. l
 Sifer, clxvij. f.
 Sythonij, xvij. k
 Situs, ccv. d.
 Socius, viij. c
 Sol, iij. k
 Solsticius, clxxxiiij. m.
 Somnus, cciiij. h.
 Soracte, ix. b.
 Sostij, cxcvi. k
 Smyrna, clxxxij. g.
 Spartacus, lxxij. y.
 & cv. e
 Squil^o, clx. c. z. dxix. l
 Stare, ix. a.
 Scenobia, lvij. t.
 Sterilitas, xlix. v.
 Sternere, ij. p
 Sternax eodem
 Stomachari, viij. s
 Stipendiū, cvij. l.
 Stoici, xxix. m.
 Stola, cxxvi. r.
 Stratum, ij. p.
 Striges, xcvi. n
 Sub, viij. n.
 Subuncula, clxxij. b.

Directorium vocum

Succina. clxxxix. c.	Titius. clxxv. h	Varus. vij. b.	Vellicare. cxlv. b.
Succus. lxxij. t	Tigellus. cxxiiij. d	&. cxxvij. g.	Venale. xliij. z
Sudare. cxlvij. d.	Tignum. ciiij. c.	Vas. dis. cxxij. g.	Venucula. clix. i
Sueui. lxvij. p	Tigris. xx. h. &. xc. z.	Varicanus. xvij. i	Venusina. xxiij. v.
Sulpiciū horrium	Tisiphō. cxli. b.	Vectes. lxx. e	Ver. xxxv. v
lxxxvij. v	Titillare. dv. c	Veianus. clxxi. f.	Verbena. lxxxvi. t
Sumen. clxxxvij. o	Tition. xli. o	Veietana. clxij. d.	Verriculū. i. s.
Superstites. xxxij. t.	Toral. clxxvij. y	Velabrum. cxi. a	Verro. eodem.
Suppetere. clxxxiiij. c.	Toralia. dx. y.	&. clvi. y.	Vertumnus. clxv. ii.
Sua. xxxiiij. r.	Tornatus. cx. k.		
Syrtes. xix. b.	Torques. lv. o		
Sylphus. xliij. x. e	Torrere. lxxvi. q.		
&. cxxvij. f.	Trabalīs. xxvij. q.		
t Aberna. vi. m	Tragedia. cxciij. q.		
Talus. vi. a	Trax. cxc. ij. e.		
Tanais. lxxiiij. d.	Transilire. xvij. g		
&. cxxiiij. h.	Transra. xiiij. m		
Tantalus. xxiij. e.	Tripoda. lxxxiiij. o.		
Tarentum. xxiij. y.	Triquetra. dxiiij. o		
Tarquinius priscus. xi. d.	Tris. i. o. & trifur eodē		
Tauriformis. lxxxix. n	Tristis. v. e.		
Temesis. vij. b.	Tritanus. i. b.		
Tempe. vij. h.	Trinium. cxxxv. i		
Temperantia. clxv. p.	Trocus. lxxix. l		
Temperare. vij. g.	Troia. xv. f		
Tenarus. xxvij. g	Troilus. cxxvij. y		
Tentigo. cxxvij. c.	Truculentus. cxxvij. k		
Ter. i. o.	Trulla. cliij. e		
Tergeminis eodem.	Trysille. cxxxix. n.		
Tergū. l. o.	Tuba. ij. x		
Termes. cv. b.	Tuber. cxxix. a		
Tesqua. clxxxvi. n.	Tuca. vij. b.		
Tespis. cxvi. i	Tullus. cxxxvij. l		
Testamentū. clxxix. g.	Turbo. dvij. f		
Testari. ij. z.	Turdus. dx. f		
Tetrarcha. cxxvij. h.	Turma. xxxiiij. i		
Teucer. vij. y.	Tuscus. clvi. v		
Thanaïs. lxx. l.	Tyberis. ij. s		
Theanum. clxxij. o.	Tyberinus. eodem.		
Thebas. vij. f.	Tybia. ij. q. &. cxiiij. f.		
Theon. cxciij. k	Tyburti. vij. s.		
Theos. xvi. s.	Tyresia. clx. b.		
Thraces. xxiij. c	Tyridates. xxi. d.		
&. xliij. y.	v Acūne. dxxxij. v.		
Thus. clxxxvi. q.	Vacuus. v. l		
Thurium. lvij. g	Vada. v. d. &. cxliij. p		
Thinia. xvi. h	Vadari. eodem		
Thymos. lvi. m.	Vasri. cl. x. &. cli. t		
Thioneos. xvi. z	Vagus. cxiiij. n.		
Thirinū mare. x. h.	Valli. c. m.		
Thytides. xv. a.	Vallis. v.		
Thytonus. xxiij. f.	Vappa. cxxiiij. f.		
&. xliij. l	&. cliij. f.		

Directorium sententiarū.

Hoies glie v' lucri causa diuersa studia
solēt exercere .li. i. cde. i. fo. i. g.

Venādi magna cupiditas. o. i. li. i. fo. ij. b
Poete hedera coronant eo. g
Prodigia multa rome visa sūt mortē iulij cesaris.
o. ij. li. i. e
Fabula deucalionis. o. ij. li. i. f
Amicus dimidiū anie. li. i. o. ij. fo. v. g
Execratur qui primus nauigauit. li. i. o. ij. fo. v. k
Nil mortalibus arduū. fo. v. o. ij. li. i
Veris aduentu soluitur hiems. li. i. o. ij. fo. vi
Mors eq̄ pede pulsat pauperum regumq; tabern
nas. fo. vi. o. ij. li. i
Meretrix blāde attrahit / attractū crudeliter nuz
dat inconstante maris similis. o. ij. li. i. fo. vi. i &
vide ibi pulchra contra meretrices
Vino pelluntur cure. o. vij. li. i. fo. vij. h
Sapiens finire debet tristitiā. o. vij. li. i. fo. vij. j.
Amore captus pditus dicit. li. i. o. vij. fo. vij. a.
Mercurij laudes. o. x. li. i. fo. ix
Ire manifeste corpus permuat. o. xv. fo. xv. li. i. h
Pietas laudatur. o. xv. fo. ij. p. li. o
Ebrionū est vt multa de stultissime efferat. o. xvij
li. i. fo. xvij. q
Amore capimur nostra culpa. fo. xvij. li. i. o. xix
Innocentia vbiq; tuta est. o. xxij. fo. xix.
Patiētia leuius sit qd' corrigi nō potest. o. xxiij.
fo. xx. li. i. m.
Musis deditus vacat tristitia solitudine & cura:
o. xxvi. li. i. fo. xxi. in principio.
Conuiuū debet hilare & festiuo aspersum ser
mone esse. li. i. o. xxvij. fo. xvij. i
Meretrix cōpatur charibdi. o. xxvi. fo. xxij. o
Mors omnia mordet. li. i. o. xxvij. fo. xxij. m.
Poetarū ludus est scribere carmina
Cythare cantus malorum omniū lenimen est in
li. i. cde. xxxij. fo. xvi. in fine odes.
Veneri placet impares formas atq; animos sub
iuga gnea. seuo mittere cum ioco.
Fortuna letatur calamitatibus humanis. li. i.
o. xxxiiij. fo. xxvij. i.
Fortuna eos quibus nullavirtus est ad summum
gradū subtrehit. o. xxxv. li. i. fo. xxvij. d

Directorium ad virtutes

Fortuna secū affert oēs cruciatus. li. i. o. xxxv. fo. xxvii. q.

Meretrix vulgus infidum amici dolosi mutatā fortunam diffugiunt. li. i. o. xxxv. fo. xxvii. a.

LIBER SECVNDVS

Auarus latenti pecunie null⁹ inest splendor / nisi ipate et modeste i vsu fuerit. o. ij. li. ij. fo. xxxij

Auarus in capiēdo exuperat in erogand⁹ deficit / vnde exuperatio & defectio ipsum bonum corrumpunt mediocritas vero cōseruat. ea. o. q.

Cupiditatē vincendo latius regnare dicitur aliquid quam si possessiones per vniuersum orbē extendat. ea. o. v.

Auarus cōparatur hydropico. ea. o. 3. b

Inuidus nusq̄ recta acie spectat / nisi vbi erūne fuerūt tunc enim letat maxime. ea. o. h

Trantia sedat appetiōnes / efficit vt he ratōne pareant. Sic huic inimica intemperantia oēm animi statū inflāmat / conturbat incitat. o. iij. fo. xxxij. k

Omniū rerū est vicissitudo. o. ix. fo. xxxij. k

Mediocritas amplectēda est. o. x. in. p̄ict⁹. li. ij. fo. xxxvij. vide ibidem pulcherrimā cōparatiōnem de ventis

Sapientis animū opere precū vt ita se habeat vt rebus secundis aduersas & aduersis secundas eueire posse arbitret. o. x. li. i. fo. xxx. ij. m.

Senes nequeūt dormire propter morborū molestiā. o. xi. fo. xxxix. g.

Curas edaces dissipat bachus. o. xi. fo. xxxix.

Verbis lyricis nō cōuenit tractare bella. o. xij. li. ij. fol. xxxix. in principio.

Humana imbecillitas tāta est vt sepe timemus nō timēda. o. xij. fo. xl. r

Pietas abest senectuti. ode. xiiij. fo. xli. l.

Auarus quāto maiore labore res acquisiuerit tāta maiore pdigalitate heres absumet. o. iij. folio. xli. b.

Libido porrigēdi edificia tāta est hoc tempore. vt breui defuturi sunt agri. o. xv. fol. xli. e. in principio.

Luxus in hōrtis damnatur eadem ode. k.

Odiū non gemmis neq; purpura venale est / ode. xvi. folio. xliij. in principio odes.

Ociū possūt habere qui neq; timore futurorū malorū premuntur. neq; nimia cupiditate inflamant & p̄ntibus tenuit & sine sordib⁹ viuunt eadem oda. b

Stultū est in tā breui etate tā multū cōcupiscere. o. xvi. folio. xliij. d.

Cure. ceruis & ipsis ventis velciores sunt. o. xvi. folio. xliij. g.

Patiā exhortatur poeta. o. xvi. fo. xliij. i

Nihil ab omni parte b̄m. o. xvi. folio. xliij. l

Dies traditur die. o. xvij. fo. xlv. y

Auarus q̄uis multa possideat & sine fine exoptet atq; nulla ei domus cercior ē q̄ plutonia

LIBER TERTIVS

Hoim q̄uis varia sint ministeria & conditōs vna tamē est mortis cōditio. o. i. li. ij. fo. xlviij.

Mors eq̄ lege sortit paupes et diuit. o. i. f. xlviij

Diuites nō somno nō ocio fruūt. o. i. fo. xlviij. l

Dulce decorū est p̄ p̄ria mori. o. ij. fo. xlix. l

Virtus nunq̄ repulsiā h̄re p̄t. splendet enim per se incorruptis moribus. o. iij. fo. l. d

Scelestrū raro pene deserit quanquā sera quandoq; o. ij. fo. l. a

Nihil vnq̄ futurū tam horrendū q̄ iustū a vitata recta instituta dimoueat / neq; si mundus ruat expauescit illius ruina. o. iij. fo. l. e

Vis cōsilij expers mole ruit sua. o. iij. fo. liij. n

Miles vitio captiuitatis imbutus ad pristina virtutē redire non potest. o. v. fo. liij. f

Dānosa qd nō minuit dies. o. vi. fo. lvi. h

Exemplo asteris monet vt mulieres nō exorabiles se prebeant procis. o. vij. fo. lvij. d

M̄r deprehēsa pellice lōge ardet. o. x. fo. lix. q.

Aurū potētius ē ictu fulmineo. o. xvi. fo. lxiij. t.

Crescente pecuniā sequitur cura. o. xvi. fo. lxiij

Auar⁹ magnas inter opes inops. fo. lxiij. o. xvi

M̄ra petentibus defunt m̄ra. o. xvi. fo. lxiij. k

Dotata mulier nō regere virū debet. o. xxiiij

Dos ē magna parentū virtus ea. o. (fo. lxiij. q

Auarus diuitias pat heredi indigno. o. xxiiij fol. lxiix

Auaro cū nihil deest semp deesse videt. eadē. o.

Vicissitudo rerū grata solet esse diuitib⁹ q̄s interdū post diuitias & copias delectat familiaritū mediocritas. o. xxix. fo. lxxiiij. v.

Hūane res fluminib⁹ cōparant q̄ mō placida sūt / mō ingeta imbribus. Ita & hoim res letē subitis aduersis turbant. o. xxix. fo. lxxiiij. f.

LIBER QVARTVS

Nobilitas pulchritudo virtus et eloquētia amātes cōmendare solet. x. fo. lxxvi. r

Multa iuuenē decent / senē vero dedecēt. ea. o. fo. lxxvi. d

Virtutes non insunt nobis a natura sed p̄ bonos mores ex frequētatis actib⁹ sūt habitus qui virtutes sunt. o. iij. fo. lxxix. x

Supbos vt i plurimū odiosū ē spectare / m̄res at el atas fastidiosū & iportabile. vi. fo. lxxxiiij. a

Poete boni ē i reb⁹ ociosis ociari & in his q̄ raptim gesta sūt precipiti qdā orōne ipsam celeritatem exprimere. vij. fo. lxxxiiij. e

Nobilitas sola puritate letat. nec ob p̄iorum famosas imagines lares successorū incolit. o. vñ. fo. lxxxiiij. l

Directorium sententiarum

Silentium de rebus magnis videtur inuidere
ge illorū de quibus siletur. o. viij. fo. lxxxiij. c
Dignū laude virū musa vetat mori. o. viij.
fo. lxxxiiij. f.

Alexander magnus cum ad sepulchrum achil-
lis peruenisset felicem iudicauit qui homerum
tantum vatem suarum laudum preconum sor-
titus esset. o. viij. fo. lxxxiiij. e

Quemadmodum illustres dicuntur quorum
nomen celebratur. sic nocte opprimi eos qui si-
ne nomine sunt. o. ix. fo. lxxxv. z.

Plures in obliuione sunt. quia nō habuerunt
poetam. o. ix. fo. lxxxv. a.

Beati nō sumus quia diuites sed quia diuitijs
vti sciamus. o. ix. fo. lxxxv. k.

Ambitio immoderata concupiscentia vitan-
da est. o. xi. fo. lxxxviij. e

Iucundum est aliquādo a seueritate discedere.
o. xij. fo. lxxxviij. b

Vti ex sudore. populorum regis fulget honor.
sic et vigilantia regis populorum salus & req̄-
es procuranda est. o. finali. fo. xc. l

Ex libro epodo

Rustici multis incōmodis carēt. o. ij. fo. xcij. v
Rustice vite cōmoda vide ea. o. x. fo. eodem
Pecunie nō valent ignobilē nobilitare. o. iij.
fo. xciiij. d.

Amor inuitis nō incumbet obstandū est ergo
principijs frenandi sunt oculi / ne videant va-
nitates. & c. o. xi. fo. c. i

Duo sunt que multum valent ad fugandum
amores / aut recta consilia amicorum qui & ra-
tionibus & auctoritate nos moueāt. Et iniurie
a re amata accepte. o. xi. fo. c. y

In lectōnibus poetarū apes imitare decebit. o.
xij. fo. c. ij. l.

Meretrix vno solo minime contentatur. Sic iu-
ueualis. ocus illud extorquebis vt hec octo cō-
tenta sit vno. o. xiiij. fo. c. ij. v

Ex arte Poetica

Primū preceptū de incōlitate operis & dat p̄-
ceptū scribendi poema & prius de dispositōne
& cōuenientia carminis. cx. a

Licet pictori fingere / licet poete. illi coloribus
huic versibus. cx. h.

Quorundā poetarū pessima est cosuetudo qui
incipiunt grandia describere / Deinde in locos
communes exeunt. cx. k

Superflua sunt omittenda. cx. m

Sunt singula ita seorsum scribenda ne alienis
partibus admisceantur. cx. r

Breuiter scribentem sequitur obscuritas. cx. s
Versus eneruatos sepe scribit q̄ delicatos scri-
bere tentat. cx. t.

Peccat qui grandiloquus esse vult nam inflas-
tus efficitur. cx. v

Tres sunt figure dicendi. Grauis / Mediocris /
Attenuata. cx. x

Non est indulgendum fabulis. & c. cx. y.

Anteq̄ qs aggrediat̄ materiam pensitet cūcta
& uentet q̄ possit & que non possit. cx. d

Ordo qui in dispositōne versatur manifestat
omne quod dicitur. cx. e

Si facienda sunt tibi noua verba obserua vt ea
dicas que placeant et habeant auctoritatem

Homines & eorum verba pereunt. cx. v

Quomodo singule res & quibus metris scri-
bendi sunt. vide. cx. f

Vtilissimū preceptum vt in omnibus scriben-
dis seruentur vices ergo pro qualitate materie
eligatur genus carminis. cx. s

Non satis est h̄re ornatū orōnis / nisi pathetica
sit oratio atq̄ huiuscemodi vt auditores in q̄n-
cunq̄ affectum mouere possit. cx. e

Poetica imitari naturam debet. cx. i

Vnicuiq̄ psone pprius act̄ formand̄ ē. cx. k

Cū infabulis homines a priscis poetis descrip-
tos ponas eadē illis tribues q̄ prisci tribuerunt.
cx. x

Qui principiū sublimē facit. deinde sequentia
multo inferiora similis est illi / qui cū vehemēs-
ter hiet gracilem tñ deinde vocē emittat. cx. f.

Qui sublimē incipit / ac deinde humiliter pro-
sequitur profert ex splendore humum. cx. i.

Prohemio longo non est vtendum. cx. l.

Ita apte poeta principia dicere debet / vt ex his
facile cognoscatur exitus. cx. n.

Bon̄ poeta relinqt ea q̄ placeñ n̄ possūt. cx. p

Ita se hñt fabule siue comedia sit siue tragedia vt
quedā in cōspectu ppli agant vt cū phedria a-

pud seruū de thaide cōquerit cōsiliūq̄ captat q̄
dam narrante tanq̄ intus gesta prius sint. Vt
cheream amicū quo modo re amata potit̄ sit
edocet. cx. n.

Citius mouent spectores ea que agūtur in sce-
na quam que referuntur ad scenam. cx. o

Sic debet vpusquisq̄ recitare fabulas vt audiē-
tes leudent eum / suumq̄ officium laudando

protegant ab accusatoribus. cx. a

Tragedia cuz sit indigna effutire leues vsus
propter suam grauitatem & tamen sit aspergen-
da ioco vt ociosos delectet. cx. x

et ad virtutes Index

In comedia argumentū sit ex rebus notissimis. cxv. b

Opus cum decies correctum est eget correptione cxvi. e

Poete nō philosophorum more incedūt. cxvi. h
Nemo illustris erit siue orator siue poeta sit nisi multas variasq; disciplinas norit. cxvi. m.

Poete simul iucunda & vitia dicant. cxvij. c
Inter multa bona si habueris mala pauca ignoscendum est. cxvij.

Merentur poete veniam quia pene omnes in errore versamur. cxvij. n.

Pictura perfecta quanto in maiore luce conspicitur et magis in propinquo tanto magis placeat. Eadem ratio est in poesi qua propter nō reformidabit bonus poeta iudiciū acutissimi viri cxvij. t

Poeta nisi perfectus a nemine laudat. cxvij. y
Si mala sint carmina vsq; ad nonum annū lateant vt studiosus corrigantur. cxvij. e

Qui studet ad gloriam peruenire ad gloriam multa debet perferre. cxvij. v

Ira studijs insudemus vt non dedignemur preceptores habere. cxvij.

Ex libris sermonum.

Tanta est hominū inconstantia. vt oibus alia fors vite magis q; propria placeat. cxxi. a.

Sulicia omnium vitiorū radix / ex qua inter alia vitia vitium avaritię erit. cxxij. r

Tua res sit familiaris nō ita angusta vt in sordibus verferis / neq; ita magna vt sollicitus te semper teneat. cxxij.

Diuitie non parantur vt oculos pascant / sed vt corpus alant & vestiant. cxxij. m.

Cum ex avaritia tu totaq; domus cruciaris cupiunt omnes cum egrotas vt pereas. cxxij. t

Nihil est quod speres si avarus fueris / aut cognatorum beniuolentiam retinere / aut novos amicos tibi cōparare. cxxij. z

Satira .ii.

Ex inconstantia & leuitate multa incōmoda pueniunt humane vite. cxxij. a

Dum stulti vitāt vitia in contraria currūt. cxxv

Ex nimio mimarū aut meretricū amore vexari quidem censum sed multo grauiora damna fame accidere. cxxv. n

Desine matronas sectari / vnde laboris plus haurire mali est: quam ex re decerpere fructus.

Satira Tertia.

Omnibus hoc vitium cantoribus inter amicos

Vt nunq; inducant animum cantare rogati iniussi nunq; desistant. &c. cxxvij.

Cuz tua peruideas oculis mala lippus inunctis Cur in amicorū vitijs tam cernis acutū. cxxvij.

Amici mores noueris nō oderis. cxxvij. x.

Quemadmodū vitia amice ita decipiunt a matorem vt habeat illa pro virtute. sic vellem vt errarem in amicitiam. cxxvij. a

Omnis asperitas refugienda. neq; debemus offendi minoribus vitijs sed equo animo amicos

ferre / et illos paterna indulgentia tracta r. cxxvij. d

Non solum non honestamus quedā leuiavicia nobis virtutum / sed contra virtutes vitiorum nominibus deonestamus. cxxvij. m

Ideo vitijs amicorum ignoscere debemus / vt illi nostris ignoscant. cxxix. y

Satira Quarta

Poete opus est diuino ingenio & grandibus verbis. cxxxi. k

Ostendit qui sunt fugiendi tanq; perniciosi homines. Inter hos enumerat q; absentī detrahūt cxxij. s

Philosophie est insudandum non vt illam solū discas. sed vt vitam emendes. cxxxi. t

Veri amici est amicum corrigere et qui corripitur patienter audiat / & audita exequit. cxxxiij. v

Prudentiores vsu et experientia efficimur. cxxxiij. x

Satira Quinta

Leues ac vulgares homines noctis solatia vigiliarum q̄rere solent cantica amatoria cāntantes. cxxxiij. k

Mulieres noscunt quis sit incendendi modus. cxxxiij. x

Satira sexta.

Multi ignobiles optime regnarunt / & multi nobiles nullius fuerunt precij. cxxxiij. c

Aliquis non facile debet recipere amicos / ne temere dimittat. cxxxiij. f.

Satira septima

Oibus & lippis notū & rōsorib; esse. cxxxiij. d

Tali pertinacia inter se homines mali contendunt qua bellant viri fortes. cxxxiij. h.

Satira octaua.

Anicularum magna est stultitia quecum oīa maxima suis beneficijs promittant deinde tam parua re terrefiant. cxli. m

Directorium sententiarum

Satira Nona

Malignus vir maligna promittit. cxlij. v
Adulationes animis insidias / aculeos / & vene-
na ingerunt. cxlij. b

Satira Decima

Greca cum latinis mixta dissimilitudine naturae
re caret suauitate. cxliij. s
Insanias est ferre carmina ad grecos / quā ligna
in siluā cū ille locus copiosissimus sit. cxliij.
Dum alcius aliquid cogitamus solem⁹ aut sca-
bere caput. aut mordere vngues / aut pluteum
cedere. cxlv. v
Noli laborare vt placeas multis / sed paucis &
doctis esto contentus. q. melioribus vt etiam li-
beranij dicent tua carmina. cxlv. x

Ex libro secundo.

Satira Prima

Scribā satyram sed neminē noīati carpani nisi
laccessitus sim / ergo erit satyra tanq̄ ensis vas-
gina tectus q̄ nisi irritabor latebit / nec distri-
gam. i. euaginabo. cxlvij. d.

Satira secunda.

Natura paucis minimisq; contenta est. cxlvij. f
Si quis naturalem appetitum & nō corruptū
sequatur. neq; bibit neq; edet nisi siti atq; fame
stimulante. cxlvij. y
Ex simplici victu conseruatur valitudo. cxlix. p
Ex crapula varie oriuntur egritudines. cl. v
Qui sobrie viuūt pōt corp⁹ extenuatū facili⁹ re-
staurare / & senectutē clementius tractare que
omnia non potestis qui a pueritia assiduo sem-
per luxu sese immerfit.
Sepe fit rāta iactura patrimonij vt & maxime
diuitie ad exiguam redigantur. cl. e
Diuites qui ea parsimonia viuunt vt si quan-
do a fortuna diuitijs spoliētur non sit eis du-
rum parce viuere. cl. g

Satira Tertia.

Antiqui habebant parietes iuxta lectum cera
illitos / vt si quid in mentem venisset illic ante
notarent quam memoria excideret. cli. l
Mordacissima inuectiua vt quis virtutem re-
linquat vt inuidiam amoueat. cli. q
Preter sapientem omnes stulti sunt. clij. k

Cum plura sint genera stulticie vnum genus
est eorum q̄ timent ea q̄ timenda nō sūt. clij. m
Quicumq; aliquo vitio laborant insani sunt
Sicut deridentur q̄ instrumenta aliquarū arcū
sibi cōparant & illis vtī nesciunt. Sic & auarivū
tuperantur qui diuitias viuendi instrumenta
possidentes illis non vtantur. clij. k.
Puerorum est ceno & lapillis casulas edificare
& mures veluti iumenta paruis plaustris iuga-
re / & harundie pro equis vtī. Sed magis pueri
le est plorare amore meretricule. clvi. e.

Satira Quarta

Nulla capitalior pestis hominibus quā cor-
poris voluptas. clx. m

Satira Quinta

Sine opibus virtutes in nullo precio sunt. clx. g
Verum est quo ad leues homines / alias non.
Similem piscatori captatorem facit / & pisci ca-
ptum. clxi. o. Et ibi nota pulcherrima de
captatoribus vsq; ad finem satyre.

Satira septima

Iustum est vt deus opituletur his / qui nec cō-
miserunt fraudem / vt patrimonium augeant /
neq; sua libidine illud imminuant. clxij. d
Melius est ociosam paupertatem querere quas
solicitas diuitias. clxij. e.
Temperantia est mediocritas circa voluptates
atq; dolores. clxv. p

Satira septima

Arguuntur illi qui seruos ita contemunt : vt
neq; ipsdem constare elementis : neq; eodem spi-
ritu viuere putant quo ipsi viuunt. clxv. b
Summa dementia est amatorum. clxvij. x
Mira stultitia ostenditur in adulterio. qui cum
semel euaserit rursus tamen in periculum rede-
at. Cum nulla sit tam parua bestia que ruptis
vinculis se illis reddat. Clxvij.
Mechus est qui cupit mechari etiam si propter
metum abinet. clxvij. A
Seruo imposta vindicta p̄toris statim liber ef-
ficatur. nam exit de potestate domini : vicioso
autem si quater imponatur vindicta : non erit
liber : quia mancipiū est viciorum. clxvij. c

et ad virtutes Index

Concludit poeta ex sententia stoicorum solum sapientem liberum esse. Clxvij. F
Seruile aliquid habet qui obtemperat gulæ. fol. clxviij. S
Inconstans non per horam esse secū potest: nā tot curis afficitur: vt semper in diuersa distractus secum esse non possit. fo. clxviij. T

Satera VIII.

Exclamat poeta contra luxuriosam cenam. clxix. k

Scurra non homo sed vmbra hominis dicitur. folio. clxix. L

Nihil stultius quam quibuscūq; fabellis aures cordis habere patulas. .clxix. F

Ex Libro Epistolarū sequitur sententia ex itima philosophia deprōpte.

Naturali philosopho satis est verū quid sit cognoscere. Morali autē qd iustū rectūq; ē nosse nō est satis nisi recte iusteq; agat. Opus em̄ moralis virtutis nō cognitōe sed actōe perficit. clxxi.

Auaritia pessimū vitium oīm vitiorū ē. clxxi. i

Stoici morbos animi vitia appellāt. clxxi. z

Homo vitia suscipiēs sequitur immanē ferā de inde efferatus exuēdo vitia paulatim ferā atem deponit / & nitescit cultura philosophie / vt a ger boni agricolae cultura. clxxi. d

Qui stulticia caret cognoscat nil melius esse virtute. .Clxxi. h

Crudelissima fera est auaritia cū auarus & sibi & alijs noceat / & habet multa capita. quia varijs vtur consilijs varijsq; artibus ad res aut vi aut fraude acquirendas. Clxxij. a

Virtus homini optima parens. fol. Clxxiiij. x

Eos q absūt studio philosophie ait numerū tm̄ explere hoīm. nec alie vlli rei esse natos. quā vt fruges cōsumāt. Clxxiiij. y

Si nō excitaris vt philosophorū libris medearis aīo tuo multe perturbōnes vt inuidia est & amor te illis egrotantem vexabūt. .cxxxiiij. g

Principiū pl⁹ quā dimidiū toti⁹. Clxxiiij. i

Qui recte viuēdi tps differt sibi sē rustico volētī flumē transire & expectanti donec totū defluat. .Clxxiiij. k

Tantū diuitiarū qrendū ē qntū ad vitā degenēdā sat sit. Nā maiorē illarū cumulū q qrit sibi curas cōparat et sollicitudines q̄s oēs curare cupiūt necq; morbos e corpe pellūt. .Clxxiiij. L

Quēadmodū lipp⁹ nō delectat pictura. quoniā illam cernere non potest. .Clxxiiij

Grata supueniet q nō sperabit hora. Clxxvi

Quid nō ebrietas designat, oportet recludit. Spes iubet esse ratas ad prelia trudit inermem. clxxvij. s

Oportet poete mentem vacare omni solitudine Clxxvij. . b

Stultitia hoīm oñdit q̄ in re vana & momētanea vt diuitie sunt tm̄ laborant. In virtute autē acquiritur in q̄ sola cōsistit vita beata non laborant.

Acceptū metire & eodē pōdere redde clxxxix. n

Philosophi animi nri medici sūt. .clxxxix. g

Qui paruo non est cōtentus semper in anxietate viuit. .Clxxxiiij. q

Vtere donis q̄ tibi fortūa subministrat / & viue sine ai perturbōe vbicūq; fueris. clxxxiiij. R

Si corpe vales & vsus rerū suppetit adeo diues es vt regales copie diciorē te redder non possunt Clxxxiiij. D

Cœna breuis iuuat: & prope iuuū somnus in herba. Clxxxvij. A

Oportet omnino modestū esse q̄ apud principē degit. .xci. Quidā fugiētes viciū adularōnis incidunt in peius vitiū incōcinni & incōpositi hoīs. i. feri et asperi hoīs q. agrestj. xcij. f

Qui mltā p̄cunctat pauca reticet. CxCiiij. f

Qui nō sūt experti suauē rē putāt amicitia magnorū vitiorū. qui at sūt expti metuūt. cxciiij. n

Vt qntū gñi demas virtutib⁹ addas. cxcvi. z

Perturbatio tollit constantiā. .cxcix. I

Adeo intenti sūt poete musis vt nulla habendi cupiditate moueāt nō mouent calamitatib⁹ acceptis non socio non pupillo fraudem cogitāt: CxCix. N

Nulla re magis emendatur vox. & formatur. p nuntiatio quam versibus poetarū. poetarū em̄ versibus efficiunt aures nostre erudite ad iudicandū. .CC. V

Aliqui poete scribunt vt questū faciant famāq; negligūt aliq̄ vero sola gl̄e cupiditate .cc. d

Poete debita laude nō sūt defraudandi. desinat ergo blacteratores inertes & hij quibus minus liberalis natura parum concessit ingenij & indisciplinatos dentes acueret suam ignorantiam defleant. .CCi.

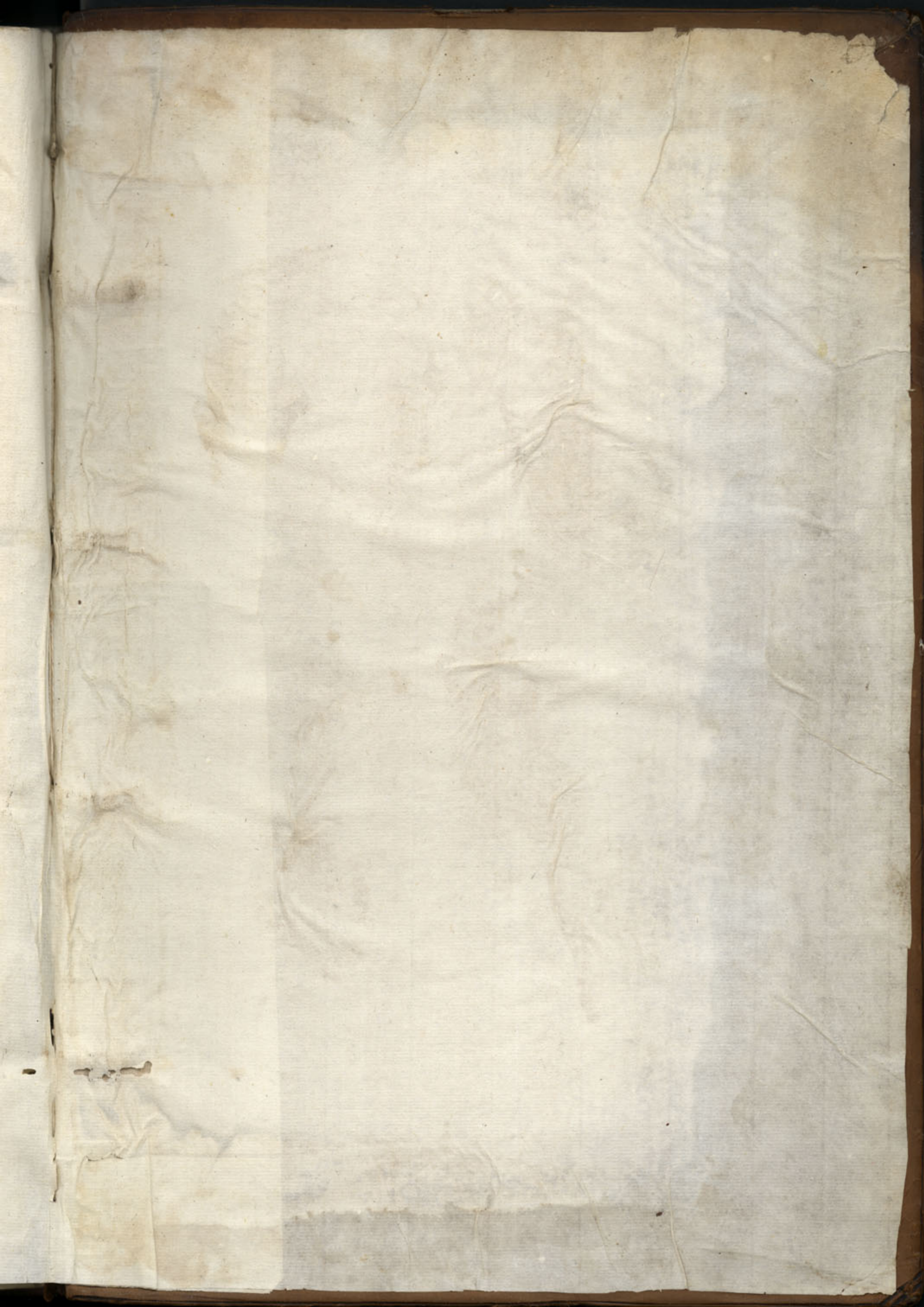
Sapiens carmina & hec puerilia cōcedit minori etati. Et nō querit q̄ pacto modulent carmina / sed modulet actōnes vere vitæ. .ccvi. q

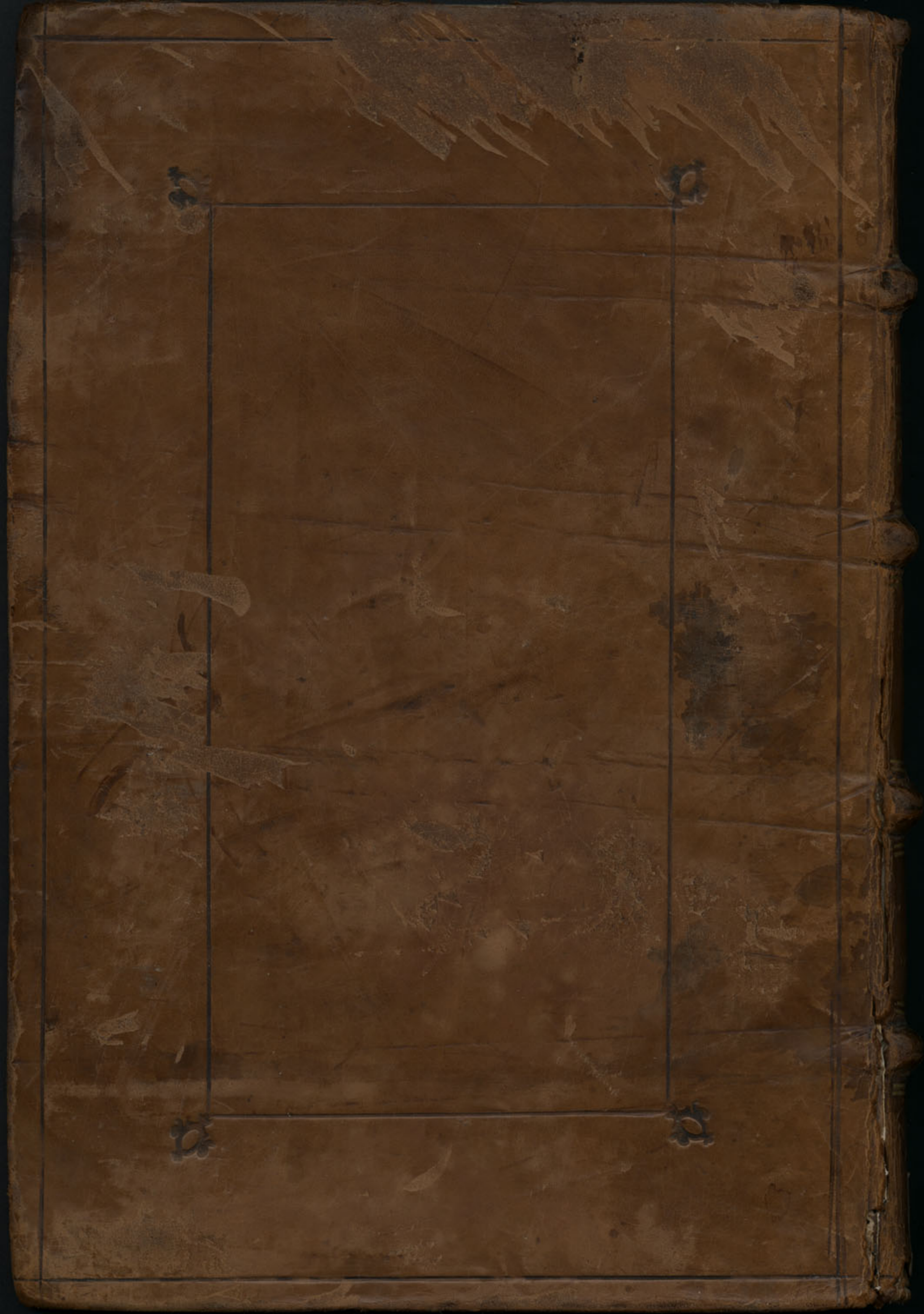
Quemadmodum medico remediū peteres si nullis poculis sitim sedare posses. s. cum nimis cupiditatibus et reliquis animi perturbatōnib⁹ labores / medicinā debes a philosophia petere. ccvi. R

Auaritia & ambitiositas est pellenda. ccvij. p

Finis

HORATIVVS

FLACCVS

Sala	A
Gab.	
Est.	246
Tab.	
N.º	10